

Nr 57.

Utlåtande i fråga om ordnandet av anställnings- och avlöningsförhållandena för riksdagens vaktmästare m. m.

Sedan 1943 års riksdag bifallit bankoutskottets i dess memorial nr 80 gjorda hemställan, att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning rörande möjligheterna att bereda den hos riksdagen tillfälligt anställda vaktpersonalen en mera fast anställningsform än för närvarande samt att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning, tillsatte fullmäktige i december 1943 en *kommitté* med uppdrag att verkställa utredning i berörda fråga samt för fullmäktige framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Den 10 september 1945 överlämnade nämnda kommitté till fullmäktige betänkande med förslag till ordnandet av anställnings- och avlöningsförhållandena för riksdagens vaktpersonal m. m.¹

Förslaget innebar, att riksdagens behov av vaktpersonal såsom regel skulle vid nyrekrytering tillgodoses genom anlitan­de av i statens tjänst stadigvarande anställda befattningshavare, varvid ersättningen skulle bestämmas i form av dels gottgörelse för minskade avlöningsförmåner under tjänstledighet å egen tjänst, dels ock ett mindre arvode. Riksdagens kanslideputerade skulle fungera såsom centralt organ för antagande m. m. av riksdagsvaktmästare.

Sedan betänkandet av fullmäktige med skrivelse den 11 oktober 1945 överlämnats till bankoutskottet och av utskottet därefter underställts *kamrarnas herrar talmän*, var ärendet föremål för behandling vid talmanssammanträde den 16 november 1945 i närvaro av de ständiga utskottens ordförande och riksdagens kanslideputerade.

Vid sammanträdet nåddes icke enighet rörande ändamålsenligheten av det i betänkandet framlagda förslaget, varför talmännen anhöllo, att utskottet ville taga ärendet under vidare omprövning. Icke heller utskottet ansåg sig vid ärendets föredragning den 27 november 1945 kunna förorda förslagets genomförande utan bordlade detsamma till 1946 års riksdag.

Att kommittéförslaget sålunda icke ledde till något positivt resultat vid 1945 års riksdag sammanhängde väsentligen därmed, att förslaget först på längre sikt skulle innebära en övergång till fastare anställningsform för vaktpersonalen, i följd varav förslagets fördelar endast i begränsad omfattning kunde komma den nuvarande personalen till del. Tvekan rådde även, huruvida det vore lämpligt och möjligt att täcka riksdagens behov av vaktperso-

¹ Ifrågavarande betänkande kommer att ingå såsom bilaga vid detta utlåtande i det bundna riksdagstrycket.

nal från statliga verk, särskilt med hänsyn till att riksdagens sammanträdes-tider under de senare åren blivit allt längre och sannolikt komme att för framtiden överstiga den normalperiod av fem månader årligen, varmed kommittén räknat. Sistnämnda omständighet ansågs tala för att riksdagen förfogade över en egen fast anställd vaktmästarkår.

Ärendet blev under våren 1946 föremål för förnyade överväganden inom utskottet, varefter ett förslag till lösning av frågan framlades i en inom utskottets kansli utarbetad *promemoria* av den 29 april 1946. I denna promemoria uppdrogos vissa riktlinjer för införande av ett system med helårsanställda riksdagsvaktmästare, uppförda på avlöningsstaten för riksdagens hus och följaktligen underställda fullmäktige i riksgäldskontoret. Förslaget utgick från att dessa vaktmästare skulle under de tider, då riksdagen ej vore samlad, tjänstgöra inom statsförvaltningen, i första hand hos postverket. Riksdagsvaktmästare skulle inordnas under vederbörande för befattningarna vid riksdagens verk gällande avlöningsreglementen.

Sedan utskottspromemorian, vilken vid föredragning den 9 maj 1946 inför utskottet lämnats utan erinran, under hand överlämnats till chefen för kommunikationsdepartementet och därefter av Kungl. Maj:t remitterats till *generalpoststyrelsen* för yttrande, förklarade sig styrelsen i utlåtande den 20 september 1946 i viss omfattning kunna bereda riksdagsvaktmästare tillfälle till tjänstgöring inom postverket under icke-riksdagstid.

I skrivelse den 3 december 1946 till fullmäktige i riksgäldskontoret anförde utskottet, med erinran om vad sålunda förekommit, följande:

Genom att riksdagsvaktmästarna i viss omfattning skulle kunna beredas anställning inom postverket under icke-riksdagstid torde förutsättningar skapas för ett förverkligande av tanken på ett system med helårsanställda riksdagsvaktmästare. Vad angår de vaktmästare, som ej placeras i postverkets tjänst, torde dessa, såvitt utskottet kan bedöma, kunna påräkna tjänstgöring hos andra statliga verk, i den mån de icke erfordras för riksdagens eget eller dess revisorers behov. Överhuvud taget har promemorieförslaget synts utskottet vara ägnat att säkrare och snabbare än kommittéförslaget leda till önskat resultat, då det gäller att åstadkomma fasta anställnings- och avlöningsförhållanden för riksdagsvaktmästarna.

Såsom i promemorian framhålles, måste emellertid standpunkt tagas till ett flertal olika spörsmål — lönegrads- och löneklassplacering, tillgodoräkning av föregående tjänstetid m. m. — innan den ifrågavarande omläggningen kan genomföras.

Den utredning, som sålunda erfordras beträffande här avsedda spörsmål, bör enligt utskottets mening lämpligen verkställas genom fullmäktiges försorg. Vad angår erforderliga ändringar i vederbörande avlöningsreglemente för riksdagens verk, torde under utredningens gång samråd böra ske med den lönekommitté, som delegerade för nämnda verk torde komma att tillsätta.

Under hänvisning till det anförda anhöll utskottet, att fullmäktige ville låta verkställa utredning av frågan om ordnandet av riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden i huvudsaklig överensstämmelse med de i utskottspromemorian angivna riktlinjerna samt därefter till utskottet, inkomma med förslag i ämnet. I sammanhang härmed hemställde utskottet,

att fullmäktige måtte låta utreda frågan, i vad mån en reglering av arvodesbeloppen för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen i övrigt påkallades i anledning av den förestående löneregleringen för statens tjänstemän.

I anledning härav uppdrogo fullmäktige den 5 december 1946 åt riksgäldsfullmäktigen *E. G. E. Eriksson* och riksgäldskommissarien *S. O. Widlund* att verkställa den begärda utredningen samt därefter till fullmäktige inkomma med förslag i ämnet.

Sedan utredningsmännen efter slutfört uppdrag den 12 juni 1947 till fullmäktige i riksgäldskontoret avgivit utlåtande med förslag i ämnet, hava fullmäktige med skrivelse den 28 juni 1947 till bankoutskottet överlämnat nämnda utlåtande.

Utredningsmännens utlåtande är av följande lydelse:

»Enligt ovannämnda utskottspromemoria borde ett system införas med helårsanställda riksdagsvaktmästare, inordnade under vederbörande för befattningshavare vid riksdagens verk gällande avlöningsreglementen och uppförda på avlöningsstaten för riksdagens hus samt alltså underställda fullmäktige i riksgäldskontoret.

Utredningsmännen anse förutsättningar föreligga för inrättande av helårsbefattningar för riksdagsvaktmästare. Beträffande befattningarnas inordnande i riksdagsorganisationen få utredningsmännen erinra om att innevarande års riksdag beslutat, att riksdagens nuvarande ekonomibyrå och riksdagens hus skola sammanföras till en enhet, benämnd riksdagens ekonomibyrå och underställd fullmäktige i riksgäldskontoret. Till den nya byrån äro avsedda att hänföras såväl den personal, vilken för närvarande sorterar under ekonomibyrån och riksdagens hus, som alla å andra ställen inom riksdagen tjänstgörande vaktmästare, vilka kunna komma att helårsanställas hos riksdagen. Enligt utredningsmännens mening har härigenom åstadkommits en lycklig lösning av den organisatoriska frågan. Fullmäktige i riksgäldskontoret synas ur alla synpunkter utgöra det lämpligaste organet för handläggning av anställnings- och avlöningsfrågorna för berörda personal. Fullmäktige böra hava att efter samråd med kamrarnas och utskottens presidier fastställa antalet vaktmästare samt fördela dem för tjänstgöring hos riksdagens olika organ. Avlönings- och pensionsärenden rörande den mera fast anställda vaktmästarpersonalen böra handläggas av fullmäktige enligt bestämmelserna i de för riksdagens verk gällande avlönings- och pensionsreglementen. Även för eventuellt erforderlig tillfällig personal, såsom för portbevakning och hissarna, böra fullmäktige äga bestämma avlöningsförmånerna. Ett reglerande av fullmäktiges funktioner i berörda hänseenden förutsätter ändring av § 17 Reglementariska föreskrifter för riksdagen. Framställning om dylik ändring har av utredningsmännen gjorts till riksdagens konstitutionsutskott.

Vid nyanställning borde enligt utskottspromemorian vaktmästare till en början tjänstgöra som aspirant samt efter viss tid befordras till extra, respektive extra ordinarie tjänsteman. Ordinarie anställningsform skulle tills vidare icke komma till användning.

Utredningsmännen ansluta sig till den sålunda uttalade uppfattningen, att extra ordinarie anställning bör föregås av viss tids — i regel två års — anställningstid såsom aspirant samt att ordinarie anställningsform tills vidare icke bör ifrågakomma. Däremot anse utredningsmännen — i anslutning till de principer, som kommit till uttryck i föreliggande förslag till nya avlönings-

bestämmelser för statens tjänstemän — att extra anställningsformen som regel icke bör användas.

Vid införandet av ett system med helårsanställda vaktmästare uppställer sig först frågan, till vilka lönegrader i icke-ordinariereglementet för riksdagens verk eller i motsvarande efter den 1 juli 1947 gällande avlöningsreglemente vaktmästarpersonalen bör hänföras. En jämförelse bör här komma till stånd mellan ifrågakommande vaktmästare och under nämnda reglemente redan lydande tjänstemän med närmast motsvarande arbetsuppgifter. Vidare torde man böra jämföra de till riksdagsvaktmästarna nu utgående avlöningarna med tjänstemännens nuvarande och efter den 1 juli 1947 utgående löneförmåner. Riksdagsvaktmästarna äro för närvarande i avlöningshänseende indelade i tre grupper. Till den första gruppen höra en förste vaktmästare och en postvaktmästare i vardera kammaren, till den andra två biträdande postvaktmästare i andra kammaren, en förste vaktmästare i statsutskottet, fyra vaktmästare i riksdagens kansli (tryckeriexpeditionen) och två portvakter samt till den tredje gruppen övriga vaktmästare, för närvarande trettio. Månadsavlöningen i de olika grupperna utgör inklusive för närvarande utgående tillägg (33 0/0 å ett belopp av högst 400 kronor) 660, 624 respektive 588 kronor. Storleken av lönerna för extra ordinarie tjänstemän i närmast motsvarande lönelägen framgår av nedanstående sammanställning, i vilken räknats med 9 0/0 rörligt tillägg för att ernå en rättvisande jämförelse med de nu utgående avlöningarna:

Löneklass		Lön fr. o. m. den 1/7 1947 (inkl. 9 % rörl. tillägg)	Löneklass		Lön fr. o. m. den 1/7 1947 (inkl. 9 % rörl. tillägg)
nuvarande	ny		nuvarande	ny	
4	8	—	10	14	576:—
5	9	453:—	11	15	600:—
6	10	480:—	12	16	623:—
7	11	505:—	13	17	649:—
8	12	529:—	14	18	675:—
9	13	553:—	15	19	706:—

Vid en jämförelse mellan riksdagsvaktmästarnas avlöningar och ovanstående löner bör beaktas, att de förstnämnda bestämts bl. a. med hänsyn till att avlöningen utgår allenast för den tid riksdagen pågår. Det bör vidare uppmärksammas, att vaktmästarpersonalen icke äger rätt till de förmåner av tjänste- och familjepension, ålderstillägg, semester, viss lön under sjukdom och annan ledighet, vikariatsersättning, sjukvård, begravningshjälp m. m., som följa med extra ordinarie anställning. Semesterlagen är dock tillämplig på riksdagsvaktmästarna. I enstaka fall har genom särskilda riksdagsbeslut, då fråga varit om längre tids sjukdom, riksdagsvaktmästare medgivits behålla viss del av avlöningen. Då avgång från anställning skett efter lång tids tjänst, har vidare pension pläгат tillerkännas vederbörande.

Av det anförda torde framgå, att man vid en inplacering i löneklass av vaktmästarpersonalen icke kan utgå allenast från en direkt lönejämförelse. Med beaktande av samtliga på frågan inverkan omständigheter hava utredningsmännen funnit en inplacering av riksdagsvaktmästarna i de blivande lönegraderna 14, 12 och 10¹ (motsvarande nuvarande lönegrader 10, 8 och 6) närmast böra ifrågakomma. Till 14 lönegraden torde böra hänföras dels de nuvarande befattningarna som förste vaktmästare i kamrarna och dels en ny befattning som förste vaktmästare i riksdagens kansli (tryckeriexpeditio-

¹ Lönegraden 14 omfattar löneklasserna 14—17

› 12 › › 12—15

› 10 › › 10—13

nen). Denna befattning är avsedd att ersätta en befattning å riksdagens ekonomibyrå såsom expeditionsförman i lönegraden RA 9, vilken befattning dock icke bör indragas så länge nuvarande innehavaren kvarstår i densamma. Såsom närmaste man till förste vaktmästaren i vardera kammaren bör tjänstgöra en biträdande förste vaktmästare i 12 lönegraden med skyldighet att utan vikariatsersättning bestrida förste vaktmästarens göromål vid förfall för denne. Till samma lönegrad bör även hänföras förste vaktmästaren i statsutskottet. Befattningarna såsom postvaktmästare och biträdande postvaktmästare synas böra indragas och i stället inrättas en postexpedition med betjäning från postverket. Postexpeditionen skulle anordnas efter de riktlinjer, som angivas i bilagda, av postdirektionen i Stockholm upprättade promemoria (Bilaga 1).¹ Till 10 lönegraden böra höras portvakter och övriga vaktmästare (således även vaktmästarna i riksdagens kansli, vilka nu tillhöra mellangruppen). Erinras må, att portvakterna vid riksdagens hus för närvarande äro placerade i nuvarande 6 lönegraden (blivande 10 lönegraden).

Det erforderliga antalet vaktmästare torde kunna komma att variera från riksdag till riksdag. Vid inrättande av en postexpedition och med ett rationellt utnyttjande av den för vaktmästarna fastställda arbetstiden — i det följande föreslagen till 208 timmar för månad — torde emellertid ett nedbringande av det nuvarande antalet kunna påräknas. I den mån äldre vaktmästare avgå från sin tjänst hos riksdagen, behöver sålunda någon nyanställning till en början icke äga rum.

I fråga om den nuvarande vaktpersonalens infogande i det nya systemet har i utskottspromemorian framhållits, att personalen borde för löneklassplacering få tillgodoräkna föregående verklig tjänstgöringstid hos riksdagen. Särskilda regler härutinnan ävensom beträffande tillgodoräknande av föregående tjänstetid i pensionshänseende borde meddelas. Huruvida nuvarande vaktpersonal borde åläggas att övergå på det nya systemet syntes tveksamt. De vaktmästare, som redan uppnått 60 års ålder, syntes dock icke böra berättigas till dylik övergång.

Hos 1947 års riksdag finnas såsom ovan nämnts anställda 43 vaktmästare av olika kategorier. Åldersfördelningen framgår av följande uppställning.

G r u p p	Antal	Födda 1879— 1888	Födda 1889— 1890	Födda 1891— 1900	Födda 1901— 1910	Födda ² 1911 och senare
I. Förste vaktmästare och postvaktmästare hos kamrarna	4	4				
II. Bitr. postvaktmästare hos II kammaren, förste vaktmästare hos statsutskottet, vaktmästare i riksdagens kansli, portvakt	9	3	1	2		3
III. Övriga vaktmästare	30	7	1	2	3	17
Summa	43	14	2	4	3	20

De vaktmästare, som äro födda åren 1879—1888 (se Bilaga 2)², torde i enlighet med det ovan anförda icke böra medgivas övergå på det nya avlöningssystemet. I fråga om de övriga synes med hänsyn till önskvärdheten av en enhetlig tillämpning av det nya systemet böra för fortsatt anställning hos riksdagen krävas övergång till detta system, försävt icke undantagsvis särskilda skäl kunna anföras däremot.

Vaktmästarpersonalens verkliga tjänstgöringstid hos riksdagen varierar

¹ Intagen såsom *Bilaga* vid detta utlåtande.

² Här ej återgiven.

betydligt. Endast få av dem, som äro i den ålder att de böra erhålla extra ordinarie anställning, hava emellertid så lång verklig tjänstgöringstid, att de med en enkel tillgodoräkning därav skulle uppnå högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad. Då vaktmästarpersonalen icke haft möjlighet att tjänstgöra hos riksdagen under andra tider än då den varit sammankallad, anse utredningsmännen en förbättrad tillgodoräkningsregel skäligen böra komma till användning, såvitt angår tid t. o. m. 1947 års utgång. En regel motsvarande den för tjänstemän för närvarande gällande bestämmelsen om tjänstgöring under $\frac{4}{5}$ av en treårsperiod för löneklassuppflyttning skulle för riksdagsvaktmästarnas del kunna utformas så, att tjänstgöringstiden hos riksdagen finge tillgodoräknas med 25 % förhöjning ($a + \frac{25a}{100} = b$; $a = \frac{4b}{5}$)

Därvid torde blott sådan riksdagstjänstgöring, som fullgjorts i innehavande eller minst motsvarande befattning, få medräknas. Enligt samma principer synes böra få tillgodoräknas tjänstgöring hos riksdagens revisorer och hos kyrkomötet. För befattningshavare, som övergår från tjänst, som redan är underkastad statens eller riksdagens verks avlöningsreglementen för tjänstemän, synas ovan nämnda tillgodoräkningsregler böra gälla allenast i den mån de giva en bättre rätt än vanliga löneturs- och tjänstårsbestämmelser. För beräkning av tjänstår för rätt till pension synas enahanda regler som för löneklassplacering böra gälla. Tjänstgöringstid t. o. m. 1947 års utgång synes alltså böra tillgodoräknas med 25 % förhöjning.

Bifogade tablå (Bilaga 3)¹ utvisar löneklassplacering av riksdagens nuvarande vaktmästare, födda efter år 1888, med tillgodoräkning i enlighet med anförda principer. Tablån, som av utredningsmännen upprättats på basis av från riksgäldskontoret införskaffat material, torde få anses vara preliminär och bör därför först efter vederbörlig granskning läggas till grund för fullmäktiges beslut om löneklassplaceringen. Sedan tablån jämte en promemoria, innefattande huvudgrunderna för utredningsmännens förslag, underställts den därav berörda personalen hava samtliga vaktmästare utom en (R. Ervell, vilken redan innehar högre tjänst hos riksbanken) förklarat sig villiga övergå på det nya systemet, därvid dock vaktmästaren i riksdagens kansli B. Eklöf såsom villkor härför uppställt att bliva hänförd till högsta löneklassen inom 12 lönegraden.

Enligt utskottspromemorian skulle riksdagsvaktmästarna vara skyldiga att under de tider, då riksdagen icke hade behov av deras arbetskraft, tjänstgöra å anvisat tjänsteställe inom statsförvaltningen. I viss omfattning borde vaktmästarna därvid kunna utnyttjas inom riksdagens egna verk, i främsta rummet riksbanken, riksgäldskontoret och riksdagens hus, ävensom anlitas för biträde åt statsrevisionen, kyrkomöten, statliga kommittéer m. fl. I den mån så icke låte sig göra borde de i första hand hänvisas till tjänstgöring vid postverket. Postverkets skyldighet att bereda anställning åt riksdagsvaktmästare borde fastslås genom beslut av Kungl. Maj:t. Vid tjänstgöring utom riksdagen skulle viss del av avlöningskostnaderna ersättas riksdagen från vederbörande myndighet enligt årlig avräkning.

Riksdagsvaktmästarnas skyldighet att under tider, då de icke behöva utnyttjas inom riksdagen, tjänstgöra å anvisat tjänsteställe inom statsförvaltningen bör regleras i en av fullmäktige utfärdad instruktion i anslutning till § 7 i det förslag till nytt avlöningsreglemente för riksdagens verk, som den 12 juni 1947 framlagts av lönekommittén för nämnda verk. Någon särskild föreskrift om vaktmästarnas tjänstgöringsskyldighet behöves därför icke meddelas. Icke heller i övrigt synes riksdagsvaktmästarnas infogande i avlöningsreglementet för riksdagens verk påkalla några särbestämmelser.

¹ Här ej återgiven.

På fullmäktige i riksgäldskontoret torde enligt förenämnda paragraf i avlöningsreglementet böra ankomma att fastställa arbetstid för vaktmästarpersonalen. Med hänsyn till arbetsförhållandena inom riksdagen torde arbetstiden icke böra bestämmas till vissa timmar per dag utan — såsom skett beträffande vissa tjänstemannakategorier inom statsförvaltningen, t. ex. inom postverket och övriga kommunikationsverk — till ett visst antal timmar i månaden, förslagsvis 208. För arbete utöver fastställd arbetstid bör kompensationsledighet eller övertidsersättning erhållas enligt allmänna regler, därvid emellertid arbete, som utförts mellan klockan 22 och 6 eller å sön- eller helgdag, i första hand bör få anses såsom övertidsarbete. Vid ordnandet av vaktmästarnas tjänstgöring såväl inom som utom riksdagen bör tillses å ena sidan att den för dem gällande arbetstiden blir fullt utnyttjad och å andra sidan att minsta möjliga övertidsarbete uppstår. Det bör vidare iakttagas, att tjänstgöringen hos riksdagen icke varar längre än som betingas av arbets fullgörande. Vaktmästarpersonalens semester synes i regel böra förläggas i första hand till de tider, då uppehåll göres i riksdagsarbetet, och i övrigt fördelas så, att onödiga avbrott icke ske i tjänstgöringsperioder, som infalla då arbetet är förlagt till annat tjänsteställe än riksdagen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret torde hava att med postverket och andra myndigheter, där tjänstgöring för riksdagsvaktmästare kan komma i fråga, träffa överenskommelse om tjänstgöringstider och ersättningsgrunder. Det torde få ankomma på vederbörande myndighet att, om så anses erforderligt, av Kungl. Maj:t inhämta tillstånd till dylik överenskommelses ingående.

Beträffande de vaktmästare, som övergå från nuvarande avlöningssystem till det nya och som nu erhålla tjänstedräkt såsom lån, torde det nya avlöningsreglementets regler om tjänstedräkt böra gälla. På fullmäktige i riksgäldskontoret torde få ankomma att pröva huruvida därvid tjänstedräkt skall tilldelas med äganderätt mot viss ersättning eller såsom lån. De möjligheter till extrainkomster i tjänsten, som för närvarande finnas, exempelvis genom särskild ersättning för vissa uppdrag såsom tjänstgöring vid partiernas eller andra delegationers sammanträden eller genom rätt att tillvarataga och försälja makulatur, böra icke få förekomma vid övergång till det nya systemet (jfr 17 § 6 mom. lönekommitténs förslag till avlöningsreglemente).

Övergång till det nya systemet för anställande av riksdagsvaktmästare synes böra ske från början av 1948 års riksdag. Beslut härom torde därför böra fattas av innevarande års riksdag, varefter för nästa års riksdag erforderligt antal vaktmästarbefattningar genom försorg av fullmäktige i riksgäldskontoret torde böra ledigförklaras samt i första hand besättas med sökande, som för närvarande inneha anställning hos riksdagen. I fråga om löneklassplacering, rätt till vidare löneklassuppflyttning samt tillgodoräkning av tidigare tjänstgöring som tjänstår för rätt till pension för de vaktmästare, som sålunda kunna komma att övergå till extra ordinarie anställning, torde, oavsett det nya avlöningsreglementets bestämmelser, böra gälla ovan angivna grunder. Det bör ankomma på fullmäktige att meddela beslut härom.

Enligt utredningsmännens uppfattning böra de vaktmästare, som äro födda år 1888 eller tidigare och vilka enligt vad ovan sagts icke böra medgivas övergå på det nya avlöningssystemet, vid fortsatt anställning hos riksdagen få uppbära avlöning på oförändrade villkor och detta även om de av organisatoriska skäl få sig tilldelade andra arbetsuppgifter. Dessa vaktmästare skola i fortsättningen liksom hittills anställas för en riksdag i sänder. Anställningen bör ske centralt av fullmäktige i riksgäldskontoret. Det förutsättes av utredningsmännen, att sådan vaktmästare efter slutad anställning av riksdagen tillerkännes en efter tjänstgöringens omfattning avvägd pension. Vakt-

mästaren B. Eklöfs krav på löneklassplacering torde icke kunna tillmötesgåas med tillämpning av det blivande avlöningsreglementet.

I utredningsmännens uppdrag ingår, såsom inledningsvis angivits, att utreda frågan i vad mån en reglering av arvodesbeloppen för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen, utöver vaktmästarna, påkallades i anledning av den förestående löneregleringen för statens tjänstemän. Denna del av utredningsuppdraget har av utredningsmännen ännu icke medhunnits i vidare mån än som framgår av det följande. Förslag härutinnan avses emellertid framläggas senare. I avvaktan härpå torde de för närvarande, i bankoutskottets utlåtande 1939:10 (med senare ändringar) intagna avlöningsbestämmelserna för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m. böra tills vidare gälla oförändrade under 1948 års riksdag och därvid tillämpas även på den vaktmästarpersonal, som enligt vad ovan anförts bör få kvarstå med oförändrad anställningsform och oförändrade avlöningsgrunder.

Bland den tillfälligt anställda arvodespersonalen hos riksdagen ingår viss kvinnlig biträdespersonal å riksdagens kansli med placering å tryckeriexpeditionen, som är ett organ för riksdagens kanslideputerade. Ifrågavarande biträdespersonal synes lämpligen kunna inordnas under riksdagens ekonomi-byrå och kommer därigenom att underställas fullmäktige i riksgäldskontoret. Enligt vad utredningsmännen inhämtat föreligger behov att under de tider, då personalen i fråga icke utnyttjats å ekonomi-byrån, taga densamma i anspråk för tjänstgöring i riksgäldskontoret eller statsrevisionen. Vid sådant förhållande anse utredningsmännen det följdriktigast att dessa biträden fr. o. m. nästa riksdag vinna heltidsanställning såsom extra ordinarie tjänstemän enligt det för riksdagens verk då gällande avlöningsreglementet, därvid lönegrads- och löneklassplacering torde böra bestämmas av fullmäktige.

Åberopande det anförda få utredningsmännen hemställa, att fullmäktige måtte anhålla, att riksdagens bankoutskott ville föreslå riksdagen *dels* besluta att anställnings- och avlöningsförhållandena för riksdagens vaktmästare och viss biträdespersonal hos riksdagen skola från och med 1948 års riksdag ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan förordats, *dels ock* uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att vidtaga för förslagens genomförande erforderliga åtgärder.»

Fullmäktige i riksgäldskontoret ha biträtt utredningsmännens förslag.

Riksdagens kanslideputerade och kamrarnas herrar talman ha — de sistnämnda med tillkännagivande att ärendet varit föremål för behandling vid talmanssammankomst den 1 juli 1947 i närvaro av de ständiga utskottens ordförande och kanslideputerade — förklarat sig ej hava anledning till erinran mot förslaget.

Utskottet.

Det förslag i fråga om beredande av en mera fast anställning åt riksdagens vaktmästare, som framlagts av de utav riksgäldsfullmäktige utsedda utredningsmännen, ansluter sig i huvudsak till de riktlinjer, som uppdragits i en inom bankoutskottets kansli i april 1946 upprättad, av utskottet godkänd promemoria. Anställnings- och avlöningsförhållandena för nämnda personal skulle enligt förslaget regleras genom personalens inordnande under det för riksdagens verk gällande avlöningsreglementet, varvid de olika befattningarna skulle placeras i lönegraderna 14, 12 och 10 å den löneplan

för extra ordinarie tjänstemän, som tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1947 (mot-svarande tidigare lönegraderna Eo 10, 8 och 6). Personalen skulle hän-föras till riksdagens ekonomibyrå och sålunda bliva underställd fullmäk-tige i riksgäldskontoret. Av de nu anställda vaktmästarna skulle de, som äro födda år 1888 eller tidigare, icke äga övergå till det nya avlöningssyste-met; dessa skulle i fortsättningen avlönas enligt nu gällande grunder. Övriga vaktmästare skulle i princip vara skyldiga övergå till det nya systemet. För löneklassplacering och beräkning av tjänstår för rätt till pension skulle tillämpas en jämförelsevis fördelaktig regel om tillgodoräkning av tidigare tjänstgöring. Beträffande personalorganisationen innebär förslaget bl. a. in-dragning av befattningarna såsom postvaktmästare och biträdande postvakt-mästare, sammanhängande med förslag om inrättande av en postanstalt i riksdagshuset.

Förslaget bygger på den förutsättningen, att personalen under den tid då riksdagen icke är samlad skall vara skyldig att tjänstgöra å anvisat tjänste-ställe inom statsförvaltningen, varvid för flertalet tjänstgöringen torde kom-ma att förläggas till postverket. De vaktmästare, som enligt förslaget skulle kunna övergå till det nya systemet, ha med något undantag förklarat sig villiga därtill.

Det föreliggande förslaget synes, samtidigt som det tillgodoser personalens sedan länge framförda anspråk på en mera tryggad anställning, innebära en ur riksdagens synpunkt rationell anordning. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet i likhet med fullmäktige i riksgäldskontoret, kanslideputerade och herrar talmän, att den nya organisationen genomföres fr. o. m. 1948 års riksdag i huvudsaklig överensstämmelse med utredningsmännens förslag. Mot förslaget att bereda viss kvinnlig biträdespersonal å tryckeriexpeditionen extra ordinarie anställning med angivna arbetsuppgifter är från utskottets sida intet att erinra. I följande hänseenden har förslaget föranlett särskilda uttalanden från utskottets sida.

Efter den nya organisationens genomförande ankommer det på riksgälds-fullmäktige att fastställa antalet vaktmästare samt att fördela dem för tjänstgöring hos riksdagens olika organ. Innan beslut i dylika ärenden med-delas av fullmäktige, hör i anslutning till vad utredningsmännen anfört sam-råd ske med kamrarnas och utskottens presidier och sekreterare. För arbe-tets behöriga gång inom riksdagen böra de önskemål, som från kamrarnas och utskottets sida kunna framställas i fråga om vaktpersonalens antal och tjänstgöringstider ävensom beträffande personvalet, i möjligaste mån be-aktas. Såsom utredningsmännen framhållit, hör det vid ordnandet av vakt-mästarnas tjänstgöring såväl inom som utom riksdagen tillses, att arbets-tiden till fullo utnyttjas samt att tjänstgöringen hos riksdagen icke varar längre än som betingas av arbetets fullgörande.

I anledning av förslaget om inrättande av en postanstalt inom riksdags-huset har inom utskottet framhållits, att några klagomål icke framkommit mot det sätt, på vilket postens expediering till och från riksdagshuset samt inom detsamma f. n. är ordnad. Såvitt utskottet kunnat finna, innebär för-

slaget emellertid en rationalisering av här ifrågasvarande arbete. För post-ärendenas handläggning inom riksdagshuset äro f. n. fyra vaktmästare avdelade, vilka dock dessutom ha andra arbetsuppgifter, och för transporter av postförsändelser till postkontor åtgår en icke obetydlig del av vaktmästarnas tjänstgöringstid. Inrättandet av en fullständig postanstalt inom riksdagshuset med betjäning från postverket har av utredningsmännen ansetts möjliggöra en minskning av det nuvarande antalet vaktmästare. Såsom redan nämnts, skulle några särskilda postvaktmästare ej vidare behöva utses. Då emellertid någon ändring i avseende å den ankommande postens tillhandahållande för riksdagens ledamöter icke ifrågasatts av utredningsmännen, skulle den sortering och utdelning av denna post, som ålegat postvaktmästarna, i fortsättningen utföras av vaktmästare i den lägsta lönegraden. De tjänster, som postanstalten inom riksdagshuset kan utföra inom alla postala områden, skulle öka bekvämligheten för riksdagsmännen samt minska arbetsbelastningen för de vaktmästare i kamrarna och utskotten, som ombesörja expedieringen av avgående post.

I likhet med utredningsmännen anser utskottet, att beträffande ersättning för tjänstedräft böra för riksdagsvaktmästarna gälla de bestämmelser, som komma att meddelas i avlöningsreglementet. I sitt denna dag avgivna utlåtande nr 58 med förslag till nytt sådant reglemente har utskottet emellertid på anförda skäl förordat, att ersättningen för tjänstedräft i fråga om nu anställda vaktmästare, som bliva underkastade reglementet, må övergångsvis utgå efter fördelaktigare grunder än som komma att regelmässigt tillämpas.

Övergången till det nya systemet är avsedd att äga rum från början av 1948 års riksdag. Utskottet anser skäligt, att vaktmästarna erhålla rätt att för uppflyttning i löneklass och beräkning av tjänstår i pensionshänseende tillgodoräkna tiden fr. o. m. den 1 januari 1948, även om deras tjänstgöring skulle börja något senare i månaden.

Såsom redan nämnts, skulle enligt förslaget de vaktmästare, som äro födda år 1888 eller tidigare, icke berättigas övergå å det nya lönesystemet med helårsanställning. De skulle emellertid i fortsättningen liksom hittills anställas för en riksdag i sänder och därvid äga uppbära avlöning på gällande villkor och detta även om de av organisatoriska skäl få sig tilldelade andra arbetsuppgifter. Likaså böra de liksom hittills utan ersättning äga utbekomma tjänstedräft såsom lån. Utskottet förutsätter, att ifrågasvarande vaktmästare skola, under förutsättning av full tjänsteduglighet, få kvarstå i tjänst hos riksdagen intill samma ålder, som hittills enligt praxis tillämpats beträffande den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må
dels besluta, att anställnings- och avlöningsförhållandena för riksdagens vaktmästare och viss biträdespersonal hos riksdagen skola från och med 1948 års riksdag ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med det av utskottet ovan förordade förslaget,

dels ock uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att vidtaga för förslaget genomförande erforderliga åtgärder.

Stockholm den 4 juli 1947.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Andersson i Rossvik, Friggeråker, Leander, Edin*, Petersson i Karlskrona, Andersson i Tidaholm* och Grym*;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Munkaljungby, Mattsson*, Fröderberg*, Sundberg, Nilsson i Landskrona och Fagerholm*.

* Ej närvarande vid justeringen.

R e s e r v a t i o n

av herr *Paulsen*, som ansett skäl icke föreligga för inrättande av en postanstalt i riksdagshuset och därför yrkat avslag å förslaget i denna del.

PM

angående inrättande av postanstalt i riksdagshuset.*Lokal.*

Den ifrågasatta postanstalten synes lämpligen böra förläggas till den lokal inom riksdagshuset, som för närvarande tages i anspråk för andra kammarens postavdelning. För erhållande av något större utrymme för postgöromålen vore det önskvärt, om den innersta av de båda inom lokalen belägna telefonhytterna kunde borttagas.

Verksamhet och öppethållande.

Det förutsattes, att postanstalten skall vara i verksamhet endast under de tider av året, då riksdagen är samlad.

Postanstalten anses böra hållas öppen å samma tider som flertalet övriga postanstalter inom Stockholm, d. v. s. vardagar utom lördagar kl. 9—19, lördagar kl. 9—17 samt — om det är önskvärt — sön- och helgdagar kl. 9—10.

Omfattning och rörelse.

Postanstalten anses böra organiseras såsom fullständig postanstalt. Verksamheten skulle således omfatta bland annat frankoteckenförsäljning, in- och utlämning av värdeförsändelser och paket, in- och utbetalning av post- anvisnings- och postgiromedel, postsparbanksrörelse m. m.

Postanstalten torde vara i stånd att omhändertaga och vidarebefordra all avgående post från riksdagshuset.

Den ankommande posten anses däremot på grund av utrymmesskäl icke kunna försorteras vid en inom riksdagshuset befintlig postanstalt. Erforderlig försortering av posten till ledamöter av riksdagens första och andra kammar ävensom till olika expeditioner inom riksdagshuset skulle däremot kunna ombesörjas vid postkontoret Stockholm 2 i samband med den ankommande postens behandling vid detta postkontor. Posten skulle därefter genom postverkets försorg transporteras till postanstalten i riksdagshuset och därifrån utlämnas till vederbörande vaktmästarpersonal för vidare sortering och utdelning.

Personal.

Föreståndaren för den ifrågasatta postanstalten skulle tillsättas och avlönas av postverket. Då vederbörande funktionär icke kan åläggas en sammanhängande tjänstgöringstid från kl. 9 till 19, erfordras biträde i viss omfattning såsom ersättare för föreståndaren. Biträdet skulle jämväl tillsättas och avlönas av postverket. Ifrågavarande personal skulle under den tid av året, då postanstalten icke vore i verksamhet, beredas annan tjänstgöring vid postanstalt inom Stockholm.

Förekommande posttransporter till och från postanstalten skulle ombesörjas av postverket. Stockholm den 6 juni 1947.

G. LINDEN.

Postdirektör.

B E T Ä N K A N D E
M E D F Ö R S L A G T I L L
O R D N A N D E T A V A N S T Ä L L N I N G S - O C H
A V L Ö N I N G S F Ö R H Å L L A N D E N A
F Ö R R I K S D A G E N S V A K T -
P E R S O N A L M . M .

A V G I V E T D E N 10 S E P T E M B E R 1945

A V E N A V F U L L M Ä K T I G E I R I K S G Ä L D S K O N T O R E T
T I L L S A T T K O M M I T T É

S T O C K H O L M 1945
I S A A C M A R C U S B O K T R Y C K E R I - A K T I E B O L A G
458193

Till Herrar Fullmäktige i riksgäldskontoret.

Sedan 1943 års riksdag bifallit bankoutslottets i dess memorial nr 80 gjorda hemställan, att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning rörande möjligheterna att bereda den hos riksdagen tillfälligt anställda vaktpersonalen en mera fast anställningsform än för närvarande samt att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning, ha fullmäktige i riksgäldskontoret den 16 december 1943 beslutat tillsätta en kommitté med uppdrag att verkställa utredning i berörda fråga samt för fullmäktige framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Till ledamöter av kommittén ha utsetts riksdagens kanslideputerade, herrar E. G. E. Eriksson i Stockholm, tillika kommitténs ordförande, C. P. Wahlmark, P. Bernhard Nilsson och G. Persson i Falla, vidare sekreteraren i bankoutslottet, riksgäldskommissarien S. O. Widlund, ävensom numera förste expeditionsvakten i försvarsdepartementet E. Eriksson.

Den 20 januari 1944 beslöto fullmäktige att utse numera t. f. kanslirådet i finansdepartementet N. M. af Malmborg till sekreterare i berörda kommitté.

Kommittén har den 29 maj 1945 haft en överläggning med fyra representanter för riksdagens vaktpersonal, vilka beretts tillfälle att taga del av kommitténs förslag.

Kommittén har avlåtit följande skrivelser och yttranden:

1) den 16 februari 1944 till ämbetsverken i Stockholm, angående möjligheterna att bereda riksdagsvaktmästare anställning hos nämnda verk under icke-riksdagstid,

2) den 22 februari 1944 till riksdagens konstitutionsutskott, angående ändring av § 33 mom. 5, § 45 mom. 2 och § 80 riksdagsordningen (jämför konstitutionsutskottets memorial 1944: 28),

3) den 19 april 1944 till vissa ämbetsverk i Stockholm, angående anställning för riksdagsvaktmästare under år 1944,

4) den 26 april 1944 till kamrarnas herrar talmän, i anledning av remiss av en framställning från ordföranden i andra lagutskottet angående arvodestillägg och reseersättning åt utom Stockholm bosatt kanslipersonal i riksdagsutskott (jämför bankoutslottets memorial 1944: 54) samt

5) den 19 april 1945 till riksdagens bankoutslott, i anledning av remiss av de likalydande motionerna I: 263 och II: 145 (jämför bankoutslottets utlåtande 1945: 40).

För att tagas i övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag ha till densamma överlämnats eller eljest inkommit

1) ordförandens i första lagutskottet skrivelse till kamrarnas herrar talmän den 7 mars 1944 angående resekostnadsersättning åt viss utom Stockholm boende kanslipersonal,

2) ordförandens i konstitutionsutskottet skrivelse till kommitténs ordförande den 5 mars 1944 angående vissa avlöningsspörsmål berörande hos riksdagen anställd personal,

3) civilförvaltningens personalförbunds avdelning 3, sektion 2, skrivelse till riksdagens bankoutskott den 5 november 1944 angående dyrtidstillägg samt provisorisk löneförbättring åt riksdagens vaktpersonal samt

4) kanslideputerades skrivelse till kamrarnas herrar talmän den 15 januari 1945, med överlämnande av verkställd utredning rörande den hos de ständiga utskotten anställda kansli- och vaktmästarpersonalens tjänstgöring efter avslutandet av det egentliga riksdagsarbetet.

Sedan kommittén nu slutfört sitt uppdrag, får kommittén, med bifogande av till ärendet hörande handlingar, härmed överlämna betänkande med förslag till ordnandet av anställnings- och avlöningsförhållandena för riksdagens vaktpersonal m. m. Vid betänkandet finnas fogade två författningsförslag, avseende dels vaktpersonal, dels tjänstemän i egentlig mening.

Stockholm den 10 september 1945.

ERNST ERIKSSON

C. P. WAHLMARK

BERNHARD NILSSON

GUNNAR FALLA

STEN WIDLUND

E. ERIKSSON

Nils M. af Malmborg.

I. Frågan om riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden.

A. Historik.

1927 års riksdag.

I en vid 1927 års riksdag väckt motion (I: 172) hemställde herr *Lindhagen*, att riksdagen ville anmoda vederbörande tillse, att så vitt möjligt vid riksdagen anställda vaktmästare utan annan avsevärd utkomst kunde erhålla arbetsanställning övriga tider av året vid riksgäldskontoret, riksbanken, statsrevisionen eller dess kommittéer.

Över motionen inhämtades yttranden av fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret.

Bankoutskottet anförde i *utlåtande nr 32* följande:

Den personal, som avses i motionen, uppgår enligt vad fullmäktige i riksgäldskontoret meddelat, till 51 vaktmästare och innehava av dessa mer än en tredjedel stats- eller enskild tjänst. Av de övriga lärare, enligt vad fullmäktige jämväl meddelat, flertalet kunna påräkna större eller mindre arbetsförtjänst även mellan riksdagarna och endast ett fåtal under nämnda tid helt sakna arbete eller inkomst.

Såsom åtgärder i motionens syfte hava bemälda fullmäktige erinrat, hurusom under senare år pläгат anställas riksdagsvaktmästare hos riksdagens revisorer, ävensom i viss mån hos kommittéer, åt vilka lokaler upplåtits inom riksdagshuset.

Utskottet anser för sin del den sålunda tillämpade praxis ändamålsenlig och förutsätter, att, i den mån det visar sig möjligt, densamma ytterligare utsträcker. Under sådana förhållanden och då, på sätt lär framgå av här ovan intagna yttranden, vederbörande fullmäktige icke torde underlåta att, där så befinnes lämpligt, inom respektive verk mellan riksdagarna bereda sysselsättning åt ifrågavarande personal, saknar utskottet anledning att föreslå några särskilda åtgärder i motionens syfte och hemställer förty, att förevarande motion I: 172 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vid frågans behandling i kamrarna betonades från flera håll önskvärdheten av att åtgärder vidtoges i den i motionen angivna riktningen; utskottets hemställan blev av bägge kamrarna bifallen.

I en annan vid samma riksdag väckt motion (I: 173) hemställde herr *Lindhagen* ävenledes om beredande åt vissa hos riksdagen anställda vaktmästare av arbetsanställning vid av departementen anställda kommittéer eller på annat sätt. Ej heller denna motion föranledde till någon riksdagens åtgärd (jämför första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6).

1928 års riksdag.

I skrivelse den 18 februari 1928 till ledamöterna av riksdagens talmanskonferens framhöllo *vaktmästarna hos riksdagens kamrar och utskott*, att enär åtskilliga av de inom riksdagen anställda vaktmästarna saknade stats- eller annan allmän anställning, det för dem vore förenat med svårigheter

att draga sig fram mellan riksdagarna eller i händelse av inträffad sjukdom. På grund härav hemställde de,

att åtgärder måtte vidtagas för att bereda ifrågavarande vaktmästare sysselsättning mellan riksdagarna i den utsträckning, detta låte sig göra, med tjänstgöring inom riksdagens hus,

att ifrågavarande vaktmästare i varje fall måtte tillförsäkras ett arvode under tiden mellan riksdagarna, utgående, därest de erhöle sysselsättning av nyss antydd art, med samma belopp per dag som under riksdagarna men eljest med 4 kronor per dag, dock utan rätt till dyrtidstillägg å sistnämnda arvode,

samt att, då styrkt sjukdom lade hinder i vägen för tjänstgöringens fullgörande i riksdagen, sjukersättning måtte utgå enligt i skrivelsen angivna grunder.

Sedan kamrarnas herrar talmän anmodat *kanslideputerade* att avgiva yttrande över sagda framställning, erinrade deputerade till en början om riksdagsbehandlingen av motionen I: 172 vid 1927 års riksdag samt framhöllo, att därest de vid 1927 års riksdag framhållna synpunkterna alltjämt vunne beaktande, läget syntes komma att förbättras för vissa av här ifrågavarande vaktmästare.

Vad den förevarande framställningen i övrigt beträffade, behjärtade kanslideputerade syftet med densamma ur synpunkten av de svårigheter, som på grund av arbetsanställningens beskaffenhet kunde förefinnas för vissa av riksdagens vaktmästare. Deputerade kunde emellertid icke förorda bifall till att vissa vaktmästare skulle beredas arvoden även under den tid riksdag ej påginge. Ej heller ansåge deputerade, att frågan om särskild ersättning vid ledighet för sjukdom borde lösas genom fastställande av generella bestämmelser. Däremot uttalade kanslideputerade sig för en framställning till Kungl. Maj:t i syfte att tjänstgöring såsom vaktmästare i riksdagen eller i statsrevisionen eller i av Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer måtte, om den befundes tillfredsställande vitsordad, förklaras vid sökande av första ordinarie anställning i statens tjänst jämförbar med motsvarande tjänstgöring inom statsförvaltningen. Därest dylika bestämmelser komme till stånd, syntes desamma böra givas retroaktiv verkan. Ytterligare möjliga åtgärder i anledning av vaktmästarnas förevarande framställning syntes kunna göras till föremål för undersökning genom riksgäldsfullmäktiges försorg.

Kamrarnas herrar talmän anförde i skrivelse till bankoutskottet den 11 maj 1928, att vid hållet talmanssammanträde, vid vilket riksdagens kanslideputerade närvarit, den meningen gjort sig gällande, att de väckta frågorna borde göras till föremål för ytterligare utredning för att sedermera vid nästa riksdag återupptagas till slutgiltig behandling. Däremot hade ansetts, att en provisorisk åtgärd till förmån för vaktmästarna borde omedelbart vidtagas. På grund härav hemställde talmännen, att envar av de hos kamrarna och utskotten samt i riksdagens kansli anställda vaktmästarna måtte för 1928 års riksdag tillerkännas, utöver redan bestämda avlöningsförmåner, en tillfällig gratifikation till belopp, motsvarande en krona för varje tjänstgöringsdag.

Bankoutskottet anförde i *memorial nr 55*:

I likhet med kanslideputerade behjärtar utskottet syftet med den framställning, som gjorts av vaktmästarpersonalen hos riksdagen, och utskottet finner vissa skäl kunna anföras för vidtagande av åtgärder till undanröjande eller förminskande av de svårigheter, vilka på grund av anställningens tillfälliga art otvivelaktigt kunna förefinnas för vissa av ifrågavarande befattningshavare. Enligt utskottets mening är emellertid denna fråga av natur att böra ytterligare övervägas, innan ärendet företages till slutlig prövning. Den vidare utredning, som alltså synes erforderlig före riksdagens ståndpunktstagande, lärer böra verkställas genom fullmäktige i riksgäldskontoret, vilka torde böra, därest utredningen därtill giver anledning, vid nästkommande riksdag avgiva förslag i ämnet.

Om utskottet alltså ansett sig icke för närvarande kunna taga ställning till de frågor, vilka berörts i kanslideputerades förenämnda skrivelse, eller ingå på behandling av andra tänkbara åtgärder i framställningens syfte, har utskottet emellertid funnit sig böra förorda, att en tillfällig gratifikation beviljas vaktmästarpersonalen — såväl förste vaktmästare som vaktmästare hos kamrarna och utskotten samt i riksdagens kansli — vid innevarande års riksdag. Inom utskottet har visserligen yppats någon tvekan, huruvida en sådan gratifikation borde, såsom avses i det av kamrarnas herrar talmän framställda förslaget, utgå till samtliga ifrågavarande befattningshavare eller om icke förmånen i fråga borde tilldelas allenast sådana vaktmästare, vilka icke innehåva statstjänst eller annan anställning av mera fast natur. I betraktande av de svårigheter, som föreligga för ernående av en lämplig och rättvis avgränsning i angiven riktning, har utskottet likväl efter övertygande funnit sig böra biträda vad talmännen i omförmälda hänseende tillstyrkt. Ej heller finner utskottet anledning till erinran mot talmännens förslag beträffande gratifikationens belopp.

Å ifrågavarande gratifikationer bör givetvis icke utgå dyrtidstillägg.

På grund av det anförda får utskottet hemställa, att riksdagen, med bifall till herrar talmäns förevarande framställning, må medgiva, att envar av de hos riksdagens kamrar och utskott samt i riksdagens kansli anställda vaktmästarna må för innevarande riksdag tillerkännas, utöver dem enligt gällande bestämmelser tillkommande avlöningsförmåner, en tillfällig gratifikation till belopp, motsvarande en krona för varje tjänstgöringsdag.

Riksdagen biföll bankoutskottets hemställan.

1928 års delegation.

Med skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret den 30 maj 1928 överlämnade kamrarnas talmän, under åberopande av vad i ifrågavarande ärendet förekommit, samtliga till ärendet hörande handlingar med anhållan, att fullmäktige behagade verkställa ytterligare utredning av frågan om vidtagande av åtgärder till undanröjande eller förminskande av de svårigheter, som på grund av anställningens tillfälliga art kunde förefinnas för vissa av de hos riksdagens kamrar och utskott samt i riksdagens kansli anställda vaktmästare, ävensom, därest utredningen ansåges giva anledning därtill, vid nästkommande riksdag avgiva förslag i ämnet.

Den 4 oktober 1928 beslöto fullmäktige i riksgäldskontoret att för frågans utredande tillsätta en delegation. Denna kom, efter viss ändring, att bestå av vice ordföranden greve G. Lagerbjelke, borgmästaren K. von Geijer (ordförande), riksgäldssekreteraren J. Hägglund och sekreteraren A. Carlsson. Sedermera beslöt kommittén att med sig adjungera ledamoten av riksdagens andra kammare B. Eriksson i Grängesberg, varjämte vice värden för riksdagshuset, förste revisorn E. Risling, på anmodan närvar vid delegerades sammanträden.

Delegationen avgav den 5 mars 1929 till fullmäktige i riksgäldskontoret yttrande i ämnet, jämväl innefattande förslag till vissa åtgärder i syfte att förbättra ovan omförmälda vaktmästares ekonomiska villkor. Delegationens yttrande finnes såsom bilaga fogat vid bankoutskottets memorial 1929: 61, till vilket jämväl fogats ett av delegationen uppgjort förslag till bestämmelser angående avlöning för de hos riksdagens kamrar och utskott samt i riksdagens kansli anställda vaktmästarna. I det följande redogöres närmare för delegationens yttrande och förslag.

Delegerade erinra, att vaktmästarna i sin ovannämnda skrivelse den 18 februari 1928 påyrkat åtgärder för åstadkommande av sysselsättning mellan riksdagarna, arvode mellan riksdagarna samt avlöning vid sjukdom. Vid fö-

reträde inför delegerade hade representanter för vaktmästarna därjämte ifrågasatt rätt till erhållande av ålderstillägg.

Inledningsvis anföra delegerade:

Tidigare torde riksdagens vaktmästare hava rekryterats huvudsakligen bland personer, som innehade fast anställning i statens tjänst. Såsom de föreliggande uppgifterna giva vid handen, har denna praxis numera väsentligen övergivits, i det att den övervägande delen av riksdagens vaktmästare numera utgöres av personer utan fast anställning. Enligt delegerades mening kan det ifrågasättas, huruvida den angivna förändringen i fråga om riksdagsvaktmästarnas rekrytering kan anses ur riksdagens synpunkt i allo fördelaktig. Det vill synas delegerade, som om ytterligare garantier skulle föreligga för, att riksdagen erhöle en för ändamålet lämplig och sina olika uppdrag fullt vuxen betjäning, därest rekryteringen, på sätt tidigare skett, åtminstone i huvudsak ägde rum bland de i statens tjänst anställda vaktmästarna i Stockholm.

En återgång till systemet med statsanställda vaktmästare i riksdagen skulle även medföra den fördelen, att riksdagens myndigheter och särskilt riksgäldsfullmäktige bleve befriade från omsorgen att söka bereda sysselsättning mellan riksdagarna åt så många som möjligt av riksdagens icke statsanställda vaktmästare. Det är visserligen sant, att denna omsorg i stället bleve överflyttad på de myndigheter, som komme att avstå vaktmästare för tjänstgöring i riksdagen och till ersättning för dem finge inkalla extra personal för tjänstgöring under riksdagstiden. Det måste emellertid ställa sig lättare för ett verk, som avstått en eller annan vaktmästare för tjänstgöring i riksdagen, att bereda arbete även under tiden mellan riksdagarna för den eller de personer, som under riksdagstiden inkallats för tjänstgöring i verket, än för riksgäldskontoret att under nämnda tid bereda arbete åt det stora antal riksdagsvaktmästare och därmed likställda, som ej innehar någon stadigvarande anställning. Riksgäldskontorets möjligheter i ifrågavarande avseende äro ganska begränsade och bestå i att i den utsträckning så kan erfordras tillhandahålla vaktbetjäning åt mellan riksdagarna inom riksdagshuset arbetande kommittéer och sakkunniga, där sammanträdande kongresser o. d.

Ehuru delegerade således, såsom framgår av vad här ovan uttalats, finna vissa skäl tala för, att riksdagens vaktmästare åtminstone i huvudsak rekryteras bland personer med statsanställning, anse sig delegerade dock ej böra ifrågasätta införande av några föreskrifter i sådan riktning. Skulle emellertid riksdagen finna, att en sådan princip för framtiden bör vinna tillämpning, förutsätta delegerade i allt fall, att de icke statsanställda vaktmästare, som för närvarande tjänstgöra i riksdagen, skola äga företräde till förnyad anställning därstädes. Under angivna förutsättning har man således i alla händelser för en avsevärd tid framåt att räkna med, att flertalet av vaktmästarna i riksdagen kommer att utgöras av personer utan fast anställning.

I fråga om *åtgärder för beredande av sysselsättning åt vaktpersonalen mellan riksdagarna* åberopa delegerade det nyss anförda och tillägga, att frågan tidigare varit föremål för övervägande i anledning av en motion vid 1927 års riksdag (jämför det föregående).

Beträffande frågan om *beredande åt riksdagens vaktmästare av viss ersättning under tiden mellan riksdagarna* anföra delegerade följande:

Systemet med särskilda arvoden under tidsperiod, då befattningshavare icke kan beredas arbete vid vederbörande verk, har enligt vad delegerade inhämtat endast undantagsvis kommit i tillämpning inom den civila statsförvaltningen. I § 14 mom. 5 av kungörelsen den 26 juni 1925 med avlöningsbestämmelser för extra ordinarie tjänstemän och aspiranter vid kommunikationsverken föreskrives, att extra ordinarie telegrafassistenter och telegrafexpeditörer skola för tid, varunder arbete icke kan beredas dem, avstå hela lönen jämte i förekommande fall kallortstillägg, men i stället, där verkets styrelse icke annorlunda bestämmer, åtnjuta beredskapsarvode med

visst angivet belopp. Liknande bestämmelser gälla ock för extra befattningshavare av telegrafassistentens och telegrafexpeditörs grad. I det mellan telegrafstyrelsen och kvinnliga telefontjänstemannaföreningen träffade avtalet rörande telefonistpersonalens löne- och anställningsförhållanden stadgas, att extra lokaltelefonist, som under sammanlagt tre år stått till förfogande för förordnanden eller annan tillfällig tjänstgöring, äger att från ingången av nästpåföljande kvartal för tid, varunder hon icke innehar förordnande, uppbära expektansarvode till i avtalet närmare angivet belopp. I övrigt utgå ej till befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, såvitt delegerade hava sig bekant, några löneförmåner av den art, som nu angivits.

De ifrågasatt beredskaps- och expektansarvodena hava givetvis tillkommit i syfte, att telegrafverket vid inträffande sjukledigheter och semestrar skall hava tillgång till fullt utbildad personal utan att för detta ändamål behöva kvarhålla erforderlig reservpersonal i ständigt tjänstgöring. Nämda avlöningsform tjänar sålunda ett direkt verksintresse.

Uppenbarligen förefinnes icke för riksdagens del ett dylikt motsvarande intresse vad angår vaktmästarna. För vaktmästaresysslornas skötande hos riksdagen erfordras icke någon speciell fackutbildning, såsom fallet är i fråga om ovan omhandlade tjänstemän hos telegrafverket, och någon brist på aspiranter till vaktmästarebefattningar plägar icke förefinnas.

Enligt delegerades uppfattning tala tvärtom starka skäl mot en anordning med beredskapsarvode eller »väntepengar» för riksdagens vaktbetjäning. Denna personal antages ju vid varje riksdag och anställs tills vidare för varje särskild riksdag. Vid sådant förhållande måste det anses oegentligt att efter riksdagstjänstgöringens slut avlöna befattningshavare, som måhända ej komma att vid påföljande riksdag erhålla förnyad anställning. Införande av en sådan avlöning även om densamma, såsom ifrågasatts, utginge med endast en del av den under riksdagen uppburna avlöningen, skulle i själva verket innebära ett medgivande, att anställningen vore att anse såsom mera fast än vad den hittills varit och borde därför medföra den konsekvensen, att riksdagens vaktbetjäning anställdes tillsvidare utan begränsning till löpande riksdag.

Till nu anförda principiella betänkligheter komma även praktiska svårigheter. Då, enligt vad delegerade hava sig bekant, åtskilliga av de riksdagsvaktmästare, som sakna stadigvarande anställning, i alla fall äro i tillfälle att under tiden mellan riksdagarna förskaffa sig ej oväsentliga inkomster, vore det enligt kommitténs mening ej försvarligt, att genom s. k. »väntepengar» avlöna samtliga vaktmästare, som ej innehava stadigvarande anställning. Det måste emellertid möta avsevärda svårigheter att tillfredsställande kontrollera vaktmästarnas ekonomiska förhållanden för avgörande av vilka, som borde tillerkännas förmånen av »väntepengar», och vilka, som borde uteslutas från denna förmån. Delegerade måste således i likhet med kanslideputerade finna, att frågan om en förbättring av riksdagsvaktmästarnas ekonomiska ställning, i den mån en sådan kan finnas befogad, ej bör lösas genom införande av rätt till avlöning under tiden mellan riksdagarna.

Med avseende å *ålderstillägg* åt riksdagens vaktpersonal föreslogo delegerade, att sådana skulle införas. Beloppet för ålderstilläggen föreslogs till 15 kronor för månad efter resp. 3, 6 och 9 år. Härvid utgingo delegerade från en gemensam grundlön för alla, med särskilda tillägg för fullgörande av mera kvalificerade göromål. Såsom villkor för åtnjutande av ålderstillägg borde gälla, att vederbörande under en tidrymd av minst tre år tjänstgjort under sammanlagt minst 12 månader. Vid förslaget genomförande borde de dåvarande befattningshavarna äga för ålderstillägg tillgodoräkna sig sin törutvarande anställning hos riksdagen.

I fråga om *löneförmåner under ledighet för sjukdom* föreslogo delegerade införande av generella bestämmelser, innebärande rätt till oavkortad avlöning

under 10 dagar samt visst avdrag för dag under de därpå följande 15 dagarna. Vid längre sjukledighet än 25 dagar skulle det ankomma på kanslideputerade att avgöra, huruvida och i vad mån avlöningen finge till någon del behållas. Läkarintyg borde krävas vid längre sjukledighet än 3 dagar.

Vid *ledighet för enskild angelägenhet* av särskilt ömmande beskaffenhet eller eljest av vikt borde visst avdrag för dag göras.

I övrigt borde vid tjänstledighet hela avlöningen avstås.

Vaktmästare borde vara skyldig att under förslagsvis 10 dagar utan förhöjning i sin avlöning *uppehålla högre avlönad befattning*.

Delegerade framhöll, att då riksdagens vaktpersonal tillsattes av olika myndigheter — kamrarnas kanslitillsättare, utskotten, kanslideputerade och riksgäldsfullmäktige — det vore givet, att enhetliga synpunkter vid tjänsternas tillsättande icke kunde komma till tillämpning, vilket enligt delegerades mening måste menligt inverka på rekryteringen. Det skulle därför, anförde delegerade, vara naturligt och lämpligt, att samma myndighet hade att tillsätta hela vaktpersonalen.

1929 års riksdag.

Fullmäktige i riksgäldskontoret överlämnade med skrivelse den 4 april 1929 den ovan nämnda delegationens yttrande till herrar talmän, varvid fullmäktige till tillämpning från och med 1930 års riksdag förordade delegationens förslag angående meddelande av bestämmelser om avlöning under ledighet på grund av sjukdom och vissa andra anledningar. I övrigt förordade fullmäktige uppskov med delegationens förslag, varvid fullmäktige förutsatte, att den år 1928 medgivna tillfälliga gratifikationen skulle tills vidare bibehållas intill dess avlöningsförhållandena blivit slutligen ordnade.

Kamrarnas herrar talmän anförde i skrivelse till bankoutskottet den 27 april 1929 följande:

I enlighet med den mening, som kommit till uttryck i riksgäldsfullmäktiges berörda skrivelse och som vid talmanssammanträde den 24 april 1929 vunnit anslutning av flertalet av de i sammanträdet deltagande, få vi härmed föreslå, att de av riksgäldsfullmäktiges delegerade förordade bestämmelserna angående vaktpersonalens avlöning under ledighet på grund av sjukdom och vissa andra anledningar må vinna tillämpning från och med 1930 års riksdag, att delegerades förslag till avlöningsbestämmelser i övrigt icke för närvarande må föranleda någon åtgärd, samt att envar av de hos riksdagens kamrar och utskott samt i riksdagens kansli anställda vaktmästarna må för innevarande riksdag tillerkännas, utöver dem enligt gällande bestämmelser tillkommande avlöningsförmåner, en tillfällig gratifikation till belopp, motsvarande en krona för varje tjänstgöringsdag.

Bankoutskottet anförde, efter att ha redogjort för vad i ärendet förekommit, i memorial nr 61 följande:

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, hava varken fullmäktige i riksgäldskontoret eller kamrarnas herrar talmän ansett sig kunna för närvarande tillstyrka antagande i dess helhet av det förslag till avlöningsbestämmelser för de hos riksdagens kamrar och utskott samt i riksdagens kansli anställda vaktmästarna, vilket framlagts av den utav fullmäktige för berörda avlöningsfrågas utredning tillsatta delegationen. Endast i ett avseende, nämligen i den del nämnda förslag avser bestämmelser angående vaktpersonalens avlöning under ledighet på grund av sjukdom och vissa andra anledningar, förordas detsamma tillämpning från och med nästkommande års riksdag. Utskottet har för sin del icke kunnat finna tillräcklig anledning föreligga, att särskilda bestämmelser i sist berörda hänseende redan nu varda meddelade. Enligt utskottets mening synes nämligen frågan om vaktpersonalens löneförmåner under sjukdom m. m. icke lämpligen böra lösryckas från sitt

samband med spörsmålet om personalens avlöningsförhållanden i allmänhet. Det har synts utskottet, som om berörda fråga icke borde upptagas till prövning och avgörande, förrän den omläggning av avlöningssystemet för den vid riksdagen tillfälligt anställda personalen, som erfordras för inarbetande av dyrtidstilläggen i den fasta avlöningen, finnes böra verkställas. Då vidare några större olägenheter med hittills tillämpad praxis beträffande avlönings- och tjänstgöringsförhållandena vid inträffade sjukdomsfall bland vaktpersonalen icke gjort sig gällande, lärer ett uppskov med frågans lösning på sätt utskottet ifrågasatt utan svårighet kunna äga rum.

Utskottet tillstyrkte den tillfälliga gratifikationen för år 1929.

Riksdagen beslöt i enlighet med bankoutskottets förslag.

1931 års riksdag.

Kanslideputerade avgåvo den 16 maj 1931 yttrande till kamrarnas talmän över en av två vaktmästare å riksdagens vaktmästares vägnar gjord framställning, att talmanskonferensen ville föranstalta, att det av riksgäldsfullmäktiges delegation år 1929 avlämnade förslaget till löneroglering för dessa vaktmästare måtte bli antaget med vissa av vaktmästarna angivna övergångsbestämmelser. Kanslideputerade förklarade sig med hänsyn till det läge, vari frågan om slutlig löneroglering för ifrågavarande tjänstemän befunne sig, icke kunna tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning. *Riksdagen* beslöt endast, på talmännens och bankoutskottets (memorial nr 52) förslag, att bevilja vaktmästarna den tillfälliga gratifikation av 1 krona för tjänstgöringsdag, som utgått åren 1928—1930, samt att tillerkänna de vaktmästare, som före 1931 års riksdags början tjänstgjort minst 6 riksdagar, en särskild avlöningsförbättring av 30 öre för tjänstgöringsdag.

1933 års riksdag.

I anledning av ett av riksdagens besparingskommitté framlagt förslag godkände 1933 års riksdag *bankoutskottets i utlåtande nr 4* gjorda hemställan, varigenom nya avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli fastställdes. Därjämte beslöts uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning i syfte att ernå ett mera ändamålsenligt ordnande av avlöningsförhållandena för riksdagens personal.

Enligt de godkända avlöningsbestämmelserna, vilka skulle gälla intill dess riksdagen annorlunda beslutade, skulle vaktpersonalen liksom tidigare alltså jämt åtnjuta dag arvode. Å detta arvode beräknades dyrtidstillägg.

1934 års riksdag.

Med föranledande av 1933 års riksdags ovannämnda utredningsbeslut till-satte fullmäktige i riksgäldskontoret en kommitté, *riksdagens lönekommitté*, vilken den 15 december 1933 avgav sitt betänkande. *Bankoutskottet*, utlåtande nr 26, hemställde att riksdagen, i anledning av lönekommitténs förslag, måtte med tillämpning från början av 1935 års riksdag godkänna ett vid utlåtandet fogat förslag till avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m. Sedan kamrarna stannat i olika beslut, avgjordes frågan genom gemensam votering, varvid *riksdagen* biföll bankoutskottets hemställan.

De senast antagna bestämmelserna inneburo, att arvodena med vissa jämkningar förhöjdes med belopp, motsvarande de då utgående dyrtidstilläggen, samt därjämte för samtliga befattningshavare beräknades för månad.

1937 års utredningsmäns förslag.

I skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret den 7 juni 1937 anhöll bankoutskottet, att fullmäktige ville låta verkställa viss i skrivelsen ifrågasatt utredning beträffande avlöningsförhållandena för riksdagens personal. En omprövning av lönefrågan för nämnda personal syntes utskottet motiverad därav, att denna icke erhållit någon kompensation för den ökning i levnadskostnaderna, som inträtt sedan då gällande arvoden fastställdes år 1934. Vidare syntes böra övervägas, huruvida och i vad mån 1936 års lönekommittés blivande förslag angående lönereglering för statens befattningshavare vore av beskaffenhet att böra påverka lönesättningen för riksdagens personal.

Sedan fullmäktige i riksgäldskontoret uppdragit åt riksgäldsfullmäktigen E. G. E. Eriksson och riksgäldskommissarien S. O. Widlund att verkställa den begärda utredningen, framlade utredningsmännen i skrivelse till fullmäktige den 16 december 1937 förslag till provisorisk arvodesförhöjning åt riksdagens personal under 1938 års riksdag. Förslaget bifölls på hemställan av bankoutskottet (utlåtande nr 8) av 1938 års riksdag.

Utredningsmännen inkommo därefter till fullmäktige i riksgäldskontoret med en den 14 december 1938 dagtecknad skrivelse, inefattande förslag till definitiv reglering av arvodena till riksdagens personal.

1939 års riksdag.

Över det av 1937 års utredningsmän framlagda förslaget avgåvos yttranden av fullmäktige i riksgäldskontoret, kanslideputerade och kamrarnas herrar talmän. Förslaget upptogs i *bankoutskottets utlåtande nr 10* vid 1939 års riksdag. Utskottet hemställde, att riksdagen måtte godkänna elt av utskottet framlagt förslag till avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m., att tillämpas från början av 1939 års riksdag. Riksdagen biföll utskottets hemställan. De nya bestämmelserna inneburo, att arvodena till riksdagens personal förhöjdes med ungefär samma belopp med vilka befattningshavare i statens tjänst i motsvarande löneställning fått sina avlöningsförmåner förhöjda genom 1938 års lönereglering, varvid såsom utgångspunkt för beräkningen av löneförhöjningen togs år 1934, d. v. s. det år då de dåvarande arvodena fastställdes. I enlighet härmed förhöjdes arvodet med 60 kronor i månaden bland annat för vaktpersonalen. Vidare upptogs i avlöningsbestämmelserna befattningar såsom portvakt och hisskonduktör. Slutligen infördes i bestämmelserna vissa tillägg, innebärande bland annat stadgande angående viss tjänstgöringsskyldighet för de hos kamrarna och utskotten anställda vaktmästarna samt bestämmelse om tjänstedräft för vaktmästare m. fl.

Tiden efter 1939 års riksdag.

De år 1939 antagna avlöningsbestämmelserna för personal hos riksdagen äga alltjämt giltighet. Dock utgår numera å de fastställda arvodena dyrtidstillägg enligt särskilt bestämda grunder. Sådant tillägg har av riksdagen beviljats årligen sedan år 1941. Procentalet, som till en början var 15 och sedermera 20, har under 1945 års riksdag varit 28. I fråga om vaktpersonalen har dyrtidstillägg med nämnda procenttal utgått å arvodesbelopp av högst 400 kronor i månaden.

Sammanfattning av historiken.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, att frågan om ordnandet av riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden varit föremål för överväganden i olika sammanhang. Några särskilda be-

stämmelser, avseende just denna personal, ha emellertid icke kommit till stånd, utan riksdagsvaktmästarna avlönas principiellt enligt samma allmänna grunder, som gälla för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen i allmänhet.

B. Uppgifter rörande riksdagsvaktmästarnas nuvarande anställningsförhållanden m. m.

Jämlikt de under 1945 års riksdag gällande grunderna utgå arvoden till ifrågakvarande personal med följande belopp för månad:

Kamrarna.	Arvode	Dyrtidstillägg	Summa
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelning av postförsändelser till kamrarnas ledamöter (postvaktmästare)	474	112	586
Vaktmästare, som tjänstgör såsom biträde åt postvaktmästaren hos andra kammaren	438	112	550
Annan vaktmästare	402	112	514
<i>Statsutskottet.</i>			
Förste vaktmästare	438	112	550
Vaktmästare	402	112	514
Vaktmästarbiträde.....	222	62	284
<i>Konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskottet.</i>			
Vaktmästare	402	112	514
Vaktmästarbiträde.....	222	62	284
<i>Riksdagens kansli.</i>			
Vaktmästare	438	112	550
<i>Gemensam personal.</i>			
Portvakt	438	112	550
Hisskonduktör.....	120	33	153

Beträffande ersättning åt vaktmästare hos utrikesutskottet eller hos särskilt eller sammansatt utskott har vederbörande utskott att efter inhämtande av kanslideputerades yttrande hos kamrarna avgiva förslag.

Arvode beräknas från inträde i tjänstgöring samt utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring. Vid beräkning av arvoden för del av månad räknas månaden till 30 dagar.

Arvodena upphöra:

för förste vaktmästarna och postvaktmästarna hos kamrarna ävensom för en vaktmästare hos vardera kammaren, sedan 14 dagar efter riksdagens avslutande tilländagång,

för en å riksdagens kanslis tryckeriavdelning anställd vaktmästare, sedan 30 dagar, samt för övriga å samma avdelning anställda vaktmästare, sedan 25 dagar efter riksdagens slut förflutit, och

för övrig personal med den dag, då tjänstgöringen för en var av dem slutar.

Skulle riksdagen ej avslutas efter det egentliga riksdagsarbetets slut utan därefter formellt hållas samlad (förpuppas), skall vid arvodenas beräkning såsom dag för riksdagens avslutande anses den dag, då riksdagsmännens arvoden upphöra.

Arvodena upphöra för personal hos riksdag, som sammanträder efter förpuppning, med den dag då tjänstgöringen för en var av dem slutar.

Vaktmästarna å tryckeriavdelningen skola för dem tillagd avlönings åtnjutande vara skyldiga att, så länge tryckningen av riksdagshandlingarna efter riksdagens slut fortgår, förrätta alla de göromål, som därav påkallas.

Det åligger vaktmästare hos kammare att utan särskild ersättning tjänstgöra hos utskott samt vaktmästare och vaktmästarbiträde hos utskott att likaledes utan särskild ersättning tjänstgöra i kammare under tid, då plenum pågår.

Vaktmästare, portvakt, vaktmästarbiträde och hisskonduktör äro skyldiga att under tjänstgöring vara iförda tjänstedräkt, vilken utlämnas såsom lån.

Vid slutet av varje riksdag må till vardera av de under hela riksdagen i kamrarna anställda förste vaktmästarna och till postvaktmästarna utbetalas ett belopp av 50 kronor. Därjämte må, jämväl vid slutet av varje riksdag, till en var av de vaktmästare, portvakter, vaktmästarbiträden och hisskonduktörer, vilka efter klockan 11 e. m. tjänstgjort vid aftonplena, utbetalas en extra ersättning av 4 kronor för varje gång sådan tjänstgöring ägt rum.

Uppgifter rörande hos 1945 års riksdag (januari) anställda vaktmästare.

	Födelse- år	Anställd sedan	Innehar fast an- ställning i	Anm.
<i>I kammaren:</i>				
1 förste vaktmästare	1880	1906		
1 postvaktmästare	1886	(1927—30) 1934		
1 vaktmästare	1880	1911		
1 »	1883	1912		
1 »	1899	1930	Kammarkollegium	
1 »	1909	1944		
1 »	1913	1944	Kommunikations- departementet	
1 »	1916	1943	Riksgäldskontoret	
1 »	1918	1943	»	
1 »	1922	1937		
<i>II kammaren:</i>				
1 förste vaktmästare	1880	1905		Plägar vara anställd hos riksdagens revisorer
1 postvaktmästare	1885	1919		
1 bitr. postvaktmästare	1898	1932		
1 »	1904	1939		
1 vaktmästare	1879	1913		Plägar vara anställd hos riksdagens revisorer
1 »	1885	1920		Pensionär (från en- skild tjänst)
1 »	1886	1918		
1 »	1896	1931		
1 »	1904	1942		
1 »	1905	1939		
1 »	1912	1944		
1 »	1916	1944		
1 »	1921	1944		
<i>Konstitutionsutskottet:</i>				
1 vaktmästare	1883	1913		
1 »	1889	1923	Lotsstyrelsen	

	Födelse- år	Anställd sedan	Innehar fast an- ställning i	Anm.
<i>Statsutskottet:</i>				
1 förste vaktmästare	1890	1914	Statskontoret	Plägar vara anställd hos riksdagens revisorer
1 vaktmästare	1888	1935		
1 »	1916	1939		
1 vaktmästarbiträde	1928	1944		
<i>Bevillningsutskottet:</i>				
1 vaktmästare	1913	1941		
1 vaktmästarbiträde	1924	1940		
<i>Bankoutsottet:</i>				
1 vaktmästare	1916	1941		
<i>Första lagutskottet:</i>				
1 vaktmästare	1922	1941		
<i>Andra lagutskottet:</i>				
1 vaktmästare	1880	1919	Lidingö kyrka (1/2 tj.)	
1 »	1912	1942		
<i>Jordbruksutskottet:</i>				
1 vaktmästare	1916	1932		
1 »	1916	1934	Socialstyrelsen	
<i>Riksdagens kansli:</i>				
1 vaktmästare	1880	1920		
1 »	1886	1919		Plägar vara anställd hos riksdagens revisorer
1 »	1887	1918		Åtnjuter riksdagspension jämte fyllnadslön
1 »	1912	1934		
<i>Portvakter:</i>				
1 portvakt.....	1892	1942		
1 »	1914	1942		
<i>Hisskonduktör:</i>				
1 hisskonduktör	1929	1945		

I ovanstående förteckning upptagas 44 vaktmästare m. fl. Av dessa äro 2 pensionärer, och 7 äro anställda i statlig tjänst med heltidstjänstgöring (inberäknat 2, som för riksdagstjänstgöring permitterats från extra anställning i riksgäldskontoret). Om de nu nämnda 9 frånräknas, återstå 35. Av dessa ha 4 av olika skäl förklarat sig icke önska reglering av sina anställningsförhållanden enligt civilförvaltningens personalförbunds år 1943 framställda förslag (jämför sid. 16).

Med hänsyn till arten av sysselsättning mellan riksdagarna fördela sig nämnda 35 enligt lämnade uppgifter på följande sätt: 10 vikariat i ämbetsverk o. dyl., 3 anställning hos riksdagens revisorer, 2 expressarbete, 1 halvtjänst vid kyrka, 1 tapetserare, 1 revisionsarbete, bouppteckningar m. m., 1 servitör, 1 nattvakt, 1 biträde i tobaksaffär, 1 musiker, 1 försäljare, 12 ingen närmare preciserad sysselsättning.

Nedan lämnas en schematisk uppställning av åldersfördelningen beträffande ifrågavarande 35 vaktmästare m. fl., fördelade efter arvodesgrupper:

	Antal	Födda 1879—85	Födda 1886—95	Födda 1896— 1905	Födda 1906 o. senare
Arvode 586 (1:e vaktmästare och postvaktmästare hos kamrarna).....	4	3	1		
Arvode 550 (biträdande postvaktmästare hos II k., vaktmästare i riksdagens kansli, portvakt)	7	1	2	2	2
Arvode 514 (vaktmästare hos kamrar o. utskott)	21	5	2	3	11
Arvode 284 (vaktmästarbiträde hos utskott)....	2				2
Arvode 153 (hisskonduktör)	1				1
Summa	35	9	5	5	16

C. Civilförvaltningens personalförbunds förslag år 1943. Frågans behandling vid 1943 års riksdag.

Sedan vid civilförvaltningens personalförbunds kongress år 1942 framförts önskemål om att förbundet måtte utverka en fastare anställningsform för de hos riksdagen anställda vaktmästarna, framlade en inom förbundet tillsatt kommitté efter verkställd utredning den 8 maj 1943 förslag i ämnet. Förslaget innebar i huvudsak, att vaktmästarna skulle uppföras på extra ordinarie stat hos riksdagen, att ett centralt organ inom riksdagen skulle tillskapas för handhavande av anställnings- m. fl. frågor rörande nämnda personal samt att bestämmelser med skyldighet för statliga verk att under tiden mellan riksdagsperioderna anställa riksdagsvaktmästarna såsom vikarier måtte utfärdas.

Personalförbundet hemställde därefter hos riksdagens kanslideputerade om muntliga förhandlingar på grundval av berörda förslag. Dylika förhandlingar ägde rum mellan kanslideputerade och delegerade för personalen den 27 november 1943.

I skrivelse till kamrarnas herrar talmän den 3 december 1943 meddelade kanslideputerade — med överlämnande av protokoll beträffande förhandlingarna ävensom av personalförbundets utredning — att parterna i förhandlingen å ömse sidor funnit sig icke kunna fullfölja densamma i riktning mot ett positivt beslut. I stället hade beslut fattats om hemställen att riksdagens i härmed sammanhängande spörsmål beslutande organ ville taga initiativ till utseende av en kommitté för frågans vidare behandling med uppdrag att framlägga utredning och förslag i ämnet så tidigt som möjligt under nästkommande års lagtima riksdag. Kanslideputerade vore för övrigt av den åsikten, att i samband med utredningen av nämnda ärende lämpligen borde övervägas, om icke jämväl andra detaljer av avlöningsbestämmelserna för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen borde underkastas en revision.

Med skrivelse den 8 december 1943 överlämnade kamrarnas herrar talmän till bankoutskottet kanslideputerades framställning jämte ärendet tillhörande handlingar för den åtgärd, vartill utskottet kunde finna anledning.

Bankoutskottet vid 1943 års riksdag anförde i *memorial nr 80* följande:

Utskottet får erinra, att den hos riksdagen anställda vaktpersonalen — i likhet med hos riksdagen anställda tjänstemän — i enlighet med stadganden i riksdagsordningen för varje riksdag antages av vederbörande kammare och utskott samt

riksdagens kansli. Under det att tjänstemännen i övervägande antalet fall rekryteras från personal tillhörande statsförvaltningen, är detta icke förhållandet beträffande vaktmästarna, vilka endast undantagsvis innehava statsanställning eller annan jämförlig fast tjänst. Den nuvarande anställningsformen medför, att vaktmästarna sakna rätt till annan semester än som följer av semesterlagen samt till ålderstillägg. Vidare äro deras avlöningsförhållanden vid tjänstledighet till följd av sjukdom o. dyl. samt pensionsförhållandena icke reglerade. Förslag har nu från vederbörande personalsammanslutning framlagts i syfte att vaktpersonalen skulle erhålla tryggare anställningsvillkor genom densamma örförande till extra ordinarie tjänstemän. Den viktigaste förutsättningen härför är, att personalen kan för den del av året, då riksdagen ej är samlad, beredas anställning hos statlig myndighet.

Utskottet är för sin del icke berett att på grundval av föreliggande utredningsmaterial bilda sig en uppfattning om möjligheterna att genomföra den ifrågasatta omläggningen. I likhet med kanslideputerade finner utskottet emellertid den väckta frågan vara väl värd att underkastas en närmare utredning. Denna synes lämpligen böra verkställas genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg. Därvid torde, såsom kanslideputerade framhållit, även böra övervägas, huruvida och i vad mån gällande avlöningsbestämmelser för riksdagens personal i övrigt behöva revideras.

Åberopande det anförda hemställde bankoutskottet, att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning rörande möjligheterna att bereda den hos riksdagen tillfälligt anställda vaktpersonalen en mera fast anställningsform än för närvarande samt att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen måtte giva anledning.

1943 års riksdag biföll bankoutskottets berörda hemställan.

I anledning av vad sålunda förekommit ha fullmäktige i riksgäldskontoret tillsatt nu förevarande kommitté.

D. Kommitténs yttrande.

1. Civilförvaltningens personalförbunds förslag. Åtgärder i anledning därav.

Såsom i nästföregående avsnitt anförts, innebär det av civilförvaltningens personalförbund år 1943 framställda förslaget i huvudsak, att vaktmästarna skulle uppföras på extra ordinarie stat hos riksdagen, att ett centralt organ inom riksdagen skulle tillskapas för handhavande av anställnings- m. fl. frågor rörande nämnda personal samt att bestämmelser med skyldighet för statliga verk att under tiden mellan riksdagsperioderna anställa riksdagsvaktmästarna såsom vikarier måtte utfärdas. Kommittén upptager i det följande envar av nämnda huvudpunkter till behandling.

Först må då framhållas, att det av civilförvaltningens personalförbund framställda förslaget såsom nämnts utgår från att riksdagsvaktmästarna borde erhålla anställning såsom *extra ordinarie* tjänstemän hos riksdagen. Om man över huvud accepterar tanken att ifrågavarande vaktmästare skola kunna erhålla sin fasta anställning hos riksdagen såsom arbetsgivare, kan det givetvis icke innebära en slutgiltig reglering av anställningsfrågan, att härvid endast anställning såsom extra ordinarie skulle kunna ifrågakomma. Å ena sidan borde nämligen vaktmästarna hos riksdagen, liksom på andra håll inom den statliga förvaltningen, vid nyanställning anställas allenast såsom extra tjänstemän, i avvaktan på prövning av vederbörandes lämplighet för fortsatt anställning och vidare befordran. Men å andra sidan är det uppenbart, att extra ordinarie anställning icke gärna borde vara den i samt-

liga fall gällande, slutgiltiga anställningsformen. En dylik lösning skulle framstå såsom en halvmesyr. En riksdagsvaktmästare, som tjänstgjort ett antal år och befunnits lämplig för anställning hos riksdagen, borde givetvis, i likhet med motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, kunna påräkna befordran till ordinarie tjänst. En dylik utveckling synes redan från början böra tagas med i beräkningen såsom både naturlig och lämplig. Beträffande personalförbundets första önskemål utgår kommittén således ifrån, att ett förverkligande av detsamma skulle medföra fast anställning för riksdagsvaktmästarna hos riksdagen såsom arbetsgivare och med tjänsteställning såsom extra, extra ordinarie eller ordinarie tjänstemän.

I andra hand föreslår civilförvaltningens personalförbund, att ett centralt organ inom riksdagen skulle tillskapas för handhavande av anställningsm. fl. frågor rörande riksdagsvaktmästarna. För tillgodoseende av detta önskemål erfordras grundlagsändring. Såsom bankoutskottet vid 1943 års riksdag i sitt memorial nr 80 erinrat, antages nämligen den hos riksdagen anställda vaktpersonalen, i enlighet med stadganden i riksdagsordningen, för varje riksdag av vederbörande kammare och utskott samt riksdagens kansli. Så länge dessa stadganden kvarstå, kan det nämnda önskemålet om inrättande av ett gemensamt anställningsorgan icke tillmötesgås.

Kommittén har ansett sig böra upptaga till övervägande frågan om undanröjande av det formella hinder för ett enhetligt ordnande av riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden, som ligger i avfattningen av berörda i riksdagsordningen meddelade föreskrifter. Detta har syntts kommittén motiverat även ur allmän synpunkt, oavsett det resultat, vartill kommittén må komma i huvudfrågan. I nämnda syfte har kommittén i skrivelse den 22 februari 1944 till riksdagens konstitutionsutskott hemställt, att utskottet ville till behandling upptaga frågan om vissa ändringar i riksdagsordningen i enlighet med vad kommittén i skrivelsen anför. I anledning av kommitténs berörda skrivelse har konstitutionsutskottet i memorial nr 28 till 1944 års riksdag framlagt förslag till ändrad lydelse av § 33 mom. 5, § 45 mom. 2 och § 80 riksdagsordningen. Konstitutionsutskottet anför:

Enligt § 33 mom. 5 riksdagsordningen äger vardera kammaren utse och förordna sin sekreterare; den betjäning, som vardera kammaren i övrigt för sig under riksdagen anser nödig, tillsättes av talmannen och några utav kammaren därtill utsedda ledamöter, efter samråd med sekreteraren. I riksdagsordningen § 45 mom. 2 sista meningen stadgas, att utskotten vart för sig äga utse sekreterare, de ständiga utskotten därjämte, efter samråd med sekreteraren, den övriga betjäning, som finnes nödig. Enligt § 80 andra stycket riksdagsordningen skola kanslideputerade tillika med kamrarnas talmän och vice talmän utse och förordna de tjänstemän, som riksdagen anser för sitt kansli erforderliga.

Dessa bestämmelser äro i huvudsak av den karaktär, att de ej lämpligen böra ha sin plats i grundlag. Frågan om deras utbrytande ur riksdagsordningen har aktualiserats sedan 1943 års riksdag på hemställan av bankoutskottet (memorial nr 80) uppdragit åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning rörande möjligheterna att bereda den hos riksdagen tillfälligt anställda vaktpersonalen en mera fast anställningsform. Den i anledning härav av fullmäktige tillsatta kommittén har i skrivelse till konstitutionsutskottet framhållit, att en rationell reglering av riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden förutsätter, att de anställas efter enhetliga grunder av ett gemensamt riksdagens organ. Ett formellt hinder för denna anordning möter emellertid i avfattningen av de ovan refererade bestämmelserna i riksdagsordningen. Med anledning härav anser sig utskottet böra förordna, att ifrågasvarande regler med undantag för i vad de avse kamrarnas och utskottens sekreterare utbrytas ur grundlagen samt överföras till reglementariska föreskrifter för riksdagen.

Utskottet har med stöd av § 38 mom. 1 riksdagsordningen hemställt, att riksdagen såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga ett av utskottet framlagt förslag till ändrad lydelse av § 33 mom. 5, § 45 mom. 2 och § 80 riksdagsordningen.

1944 års riksdag har bifallit konstitutionsutskottets berörda hemställan. Därest riksdagen framdeles kommer att fatta enahanda beslut, kommer sålunda det formella hinder för ett enhetligt ordnande av riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden, som för närvarande förefinnes i riksdagsordningens avfattning, att bortfalla. Kommittén utgår i det följande från att den ifrågavarande grundlagsändringen blir genomförd.

Personalförbundets tredje önskemål innebär, att bestämmelser måtte utfärdas angående skyldighet för statliga verk att under tiden mellan riksdagsperioderna anställa riksdagsvaktmästarna såsom vikarier. Önskemålet om riksdagsvaktmästarnas anställning hos statliga verk under icke-riksdagstid innebär i själva verket en väsentlig förutsättning för att förslaget att vaktmästarna skulle erhålla fast anställning hos riksdagen över huvud skall kunna förverkligas. Eftersom riksdagen såsom regel icke kan taga vaktmästarna i anspråk mer än omkring 5 månader för år — här bortses från eventuella höstsessioner —, måste nämligen de vaktmästare, som skulle permanent anställas hos riksdagen, kunna beredas full sysselsättning på annat håll under den övriga delen av året.

Inledningsvis vill kommittén framhålla, att formliga bestämmelser, på sätt civilförvaltningens personalförbund förutsatt, angående skyldighet för statliga verk att under tiden mellan riksdagarna bereda anställning åt riksdagsvaktmästare knappast synas böra ifrågakomma. Visserligen föreligger rent formellt den möjligheten, att riksdagen såsom villkor för beviljande av anslag till visst verk, exempelvis för avlönande av icke-ordinarie personal, uppställer, att verket under icke-riksdagstid bereder anställning åt visst antal riksdagsvaktmästare. Det är emellertid uppenbart, att en dylik lösning framstår såsom mindre tilltalande. Förutom den allmänna anmärkning, som kan riktas häremot, nämligen att verken böra i första hand äga själva avgöra, vilka befattningshavare för utförande av vaktgöromål som böra beredas arbete därstädes, träffas det nyss angivna uppslaget av den speciella invändningen, att riksdagen icke beviljar anslag för avlönande av personal vid de affärsdrivande verken och att således ett eventuellt villkor om anställande av riksdagsvaktmästare icke kan beträffande dessa i personalhänseende omfattande verk knytas till ett anslagsbeviljande av riksdagen. Även ur andra synpunkter än de nu anförda synes tanken att föreskriva formlig skyldighet för verken att anställa viss vaktpersonal icke lämplig att förverkliga. Enligt kommitténs förmenande vore det därför avgjort att föredraga, om en eventuell anordning med anställande av riksdagsvaktmästare i verken kunde grundas mindre på bestämd skyldighet för verken att efterkomma vissa direktiv än på frivillig överenskommelse mellan verken och det riksdagens organ, genom vars försorg vaktmästarnas anställningsförhållanden skulle regleras.

Kommittén har för att erhålla närmare belysning av föreliggande anställningsmöjligheter för riksdagsvaktmästare vid de statliga verken i Stockholm funnit sig böra inhämta yttranden från dessa. I skrivelse till verken den 16 februari 1944 anförde kommittén bland annat följande.

Tidigare rekryterades de hos riksdagen anställda vaktmästarna huvudsakligen bland personer, som innehade fast anställning i statens tjänst. I fråga om dessa, vilka sålunda under riksdagstiden åtnjöto tjänstledighet från sina innehavande statliga befattningar, uppkommo i allmänhet icke några särskilda spörsmål avseende regleringen av deras anställningsförhållanden hos riksdagen. Numera ha förhållandena ändrats. Sålunda inmecha av de hos 1944 års riksdag anställda vaktmästarna

allenast ett fåtal fast anställning i statens tjänst, till vilken anställning de kunna återgå vid riksdagstidens slut. Det stora flertalet av vaktmästarna hos riksdagen saknar fast anställning mellan riksdagarna. Beträffande denna kategori erfordras en undersökning angående möjligheterna att bereda befattningshavarna eller en del av dem anställning på annat håll under tid, då deras arbetskraft icke tages i anspråk av riksdagen. Härvid inställer sig såsom första alternativ frågan, huruvida vaktmästarna hos riksdagen under ifrågavarande mellantid skulle kunna beredas anställning hos statliga verk i Stockholm.

Kommittén har preliminärt diskuterat följande anordning. Vaktmästarna hos riksdagen antagas, såsom extra tjänstemän eller i förekommande fall i mera fast anställning, hos riksdagen. Beslut om antagning meddelas beträffande all här avsedd personal av visst riksdagens organ, vilket handhar ansvaret för vaktmästarnas anställnings- och tjänstgöringsförhållanden, verkställer löneutbetalningar, pensionsavdrag etc. För tid, då vaktmästarna icke tagas i anspråk för tjänstgöring hos riksdagen eller åtnjuta ledighet av särskild anledning (semester, sjukledighet), skola de vara skyldiga att bestrida tjänstgöring vid statliga verk i Stockholm. En grundläggande förutsättning för en sådan anordning är, att det anställande organet genom överenskommelse med nämnda verk förskaffat sig garanti för att vaktmästarnas arbetskraft kan tagas i anspråk av verken på lämpligt sätt, varvid förutom vanliga vaktmästargöromål även eventuellt förekommande lämplig sysselsättning av annat slag kan ifrågakomma. Det måste härvid givetvis tillses, att den årliga tjänstgöringstiden för vaktmästarna blir fullt utnyttjad. Ur verkens synpunkt lär avseende böra fästas vid att vaktmästarna regelmässigt komma att tagas i anspråk av riksdagen från och med omkring den 10 januari varje år; verken skulle i allmänhet kunna disponera dem under senare halvåret, varvid dock förekomsten av eventuell höst-session för riksdagen får tagas i betraktande. Såsom allmän regel böra gälla, att vaktmästarnas tjänstgöring i verken icke bör avse vikariat av helt kortvarig beskaffenhet utan tjänstgöringsperioder av någorlunda långvarig tidslängd (minst 15 dagar).

Kommitténs ovannämnda skrivelse tillställdes 92 statliga verk och inrättningar i Stockholm. Vissa av dem införskaffade i sin tur yttranden från underlydande förvaltningsorgan i eller omedelbart utanför Stockholm. Sammanlagt inkommo i anledning av kommitténs skrivelse 116 yttranden.

Det stora flertalet av de *positiva* yttrandena gingo i den riktningen, att vederbörande verk förklarade sig ha behov av vikarier för vaktmästare under semestertiden, d. v. s. normalt högst intill september månads utgång. Vissa verk uttalade, att de vid behov av tillfälliga vikarier i anledning av uppkommande sjukdomsfall, militärinkallelser m. m. vore villiga att anlita riksdagsvaktmästare. Slutligen förklarade 7 verk, att möjlighet till anställning av annat slag än som semestervikarier eller andra tillfälliga vikarier förelåg under icke-riksdagstid för ett visst antal riksdagsvaktmästare.

De *negativa* yttrandena voro emellertid talrikare än de positiva. I de fall, då särskild motivering för en avvisande inställning anfördes, framhölls att arbetets speciella karaktär i ifrågavarande verk gjorde anlitaandet av riksdagsvaktmästare mindre lämpligt eller att verkets egen vaktmästaruppsättning vore tillfyllest för bestridande av förekommande göromål.

Återgång till äldre rekryteringssystem — d. v. s. att vaktmästarna hade sin normala anställning i vanlig civil statstjänst och »utlånades» till riksdagen under erforderlig tid — ifrågasattes av 5 verk, nämligen överståthållarämbetet, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, byggnadsstyrelsen och riksbanken. Av dessa verk förklarade sig tre kunna i större eller mindre utsträckning bereda riksdagsvaktmästare semestervikariat m. m., därest det tilltänkta systemet skulle genomföras, medan de två övriga verken intogo en helt avvisande ståndpunkt. Särskilt må framhållas, att telegrafstyrelsen förklarat sig beredd

att undersöka, i vad mån styrelsen kan ställa hos densamma anställda personer till förfogande för tjänstgöring hos riksdagen under tid, då denna är samlad, ävensom huruvida styrelsen kan hos sig anställa någon eller några av de hos riksdagen nu anställda yngre vaktmästarna och vaktmästarbiträdena.

De närmare detaljerna beträffande den verkställda undersökningen — som i det hela givit ett föga gynnsamt resultat — har kommittén icke ansett nödigt att här återgiva; härutinnan torde kommittén, i den mån redogörelse icke lämnas här nedan, få återropa en handlingarna i ärendet bilagd promemoria.

2. Principdiskussion.

Ur synpunkten av en fullgod rekrytering till de olika vaktmästarbefattningarna hos riksdagen framstår det i och för sig såsom en naturlig tanke, att riksdagen för tillgodoseende av kamrarnas, utskottens och riksdagens kanslis behov genom ett centraliserat förfarande antager erforderligt antal vaktmästare, vilkas kvalifikationer på ett enhetligt sätt kunna underkastas vederbörlig prövning. En dylik prövning finge härvid förutsättas skola ske genom ett gemensamt riksdagens organ, hos vilket alla anställningsfrågor av ifrågasvarande slag sålunda skulle kunna centraliseras. Om ett centralt antagande av riksdagsvaktmästare skulle äga rum, skulle det vidare framstå såsom konsekvent, om antagandet kunde ske *hos riksdagen* såsom den arbetsgivande institutionen, varigenom alltså vaktmästarna skulle erhålla sin fasta anställning hos denna. Civilförvaltningens personalförbunds önskemål kan sålunda i och för sig anses ha visst fog för sig.

Emellertid inställa sig vid närmare granskning av detsamma vissa invändningar av principiell natur. Till en början må då framhållas, att riksdagen normalt är samlad endast omkring 5 månader årligen.¹ Riksdagsvaktmästarna tagas således — bortsett från ett fåtal, som under höstarna pläga tjänstgöra hos riksdagens revisorer eller som under en del av icke-riksdagstid eljest kunna sysselsättas inom riksdagens hus — icke i anspråk av riksdagen ens under större delen av året. Om fast anställning med lön året runt samt pensionsrätt o. d. skall kunna ifrågakomma för riksdagsvaktmästarna, måste sålunda förutsättas, att arbete kan under den del av året, då riksdagen icke är samlad, beredas dem på annat håll inom den statliga förvaltningen. Då inställer sig emellertid frågan, huruvida det kan anses vara en rationell anordning att antaga befattningshavare i fast anställning hos en institution, när befattningshavarnas arbetskraft måste förutsättas under mer än halva året bli permanent tagen i anspråk utanför denna institution.

Rent principiellt synes en dylik lösning av anställningsfrågan för en befattningshavargrupp icke lycklig. Det naturliga betraktelsesättet är givetvis, att fast anställning inom visst verk eller förvaltningsområde beredes endast sådana befattningshavare, vilka kunna beräknas vara mera permanent behöfliga inom verket eller förvaltningsområdet och med kontinuerlig tjänstgöring därstädes. Vidare må framhållas, att en reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för viss befattningshavargrupp förutsätter, att densamma inordnas under för vederbörande förvaltningsområde eljest gällande avlöningsreglementen för ordinarie respektive icke-ordinarie personal. Det bör emellertid härvid understrykas, att förefintliga avlöningsreglementen i sin allmänna uppläggning äro grundade bland annat på den förutsättningen, att de tjänstemän, vilkas avlöningsförhållanden genom reglementena regleras,

¹ Här och i det följande har bortsetts från att riksdagen under de senaste åren på grund av rådande förhållanden haft höstsession.

äro mera permanent behöfliga för arbete inom de verk, å vilka reglementena äga tillämpning. I varje fall lärer detta obetingat gälla i fråga om ordinarie och extra ordinarie tjänstemän. Ett inordnande under visst avlöningsreglemente av en befattningshavargrupp, vilken icke kan tagas i anspråk för arbete inom vederbörande verk under mer än en del av året, skulle därför framstå såsom i viss mån stridande mot grunderna för ifrågavarande reglemente.

Vid en tillämpning på riksdagsvaktmästarna av ovan anförda principiella resonemang har man först att bestämma, vilket förvaltningsområde den tilltänkta regleringen av anställningsförhållandena skulle avse. Detta synes böra vara riksdagen och dess verk som en enhet, alltså riksdagens kamrar, utskott och kansli ävensom riksbanken, riksgäldskontoret, riksdagens hus, riksdagsbiblioteket samt justitie- och militieombudsmansexpeditionerna. Vid ett ianspråktagande av riksdagsvaktmästarna för tjänstgöring hos riksdagen och dess verk skulle således deras tjänstgöring fördelas på det sättet, att de skulle tjänstgöra i riksdagen under riksdagstid och i riksdagens verk under den övriga delen av året, bortsett från semestertiden. Beträffande de avlöningsbestämmelser, som härvid skulle gälla för dessa vaktmästare, ligger närmast till hands att utgå ifrån, att vaktmästarna skulle inordnas under avlöningsreglementena för ordinarie tjänstemän respektive icke-ordinarie befattningshavare vid riksdagens verk.

Emellertid utvisar den av kommittén verkställda undersökningen rörande föreliggande arbetsmöjligheter, att man icke kan räkna med att riksdagsvaktmästarna kunna tagas i anspråk för kontinuerlig tjänstgöring hos riksdagens verk under tiden mellan riksdagarna. Justitie- och militieombudsmansexpeditionerna ha endast en vaktmästare vardera, och här kan således normalt endast bli fråga om semestervikariat, vilka i gynnsammaste fall skulle kunna uppgå till högst 60 dagar i följd årligen för en person. Beträffande riksdagsbiblioteket har enligt lämnad uppgift icke vid något tillfälle mer än en vikarie på en gång varit anställd vid biblioteket; förekommande anställning för vikarien har normalt haft karaktären av semestervikariat. I fråga om riksbanken har för semesterperioden 1944 (april—september) räknats med att tillfälligt anställa fyra vaktmästare, men en viss omläggning av semestrarernas fördelning har uppgivits kunna framdeles genomföras så, att en större del av vaktmästarpersonalen erhåller ledighet under tiden medio juni—slutet av september; härigenom skulle öppnas viss möjlighet att som vikarier anlita hos riksdagen anställda vaktmästare. Med hänsyn till arbetets natur anses personer över 40 eller under 23 år icke böra ifrågakomma. Vad slutligen riksgäldskontoret (inklusive riksdagens ekonomibyrå) angår, har därifrån uppgivits, att en extra ordinarie och två extra vaktmästare under 1944 års riksdag åtnjutit tjänstledighet för tjänstgöring hos riksdagen: i den mån dessa återginge till riksgäldskontoret vore verket icke, åtminstone tills vidare, i tillfälle att bereda anställning under perioderna mellan riksdagarna för andra hos riksdagen tjänstgörande vaktmästare.

Av det ovan anförda framgår omedelbart, att det icke för närvarande låter sig göra att grunda en permanent reglering av riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden på en uppdelning av deras årliga tjänstgöring mellan riksdagen själv och riksdagens verk. De i det föregående angivna principiella synpunkterna göra det vidare icke gärna möjligt att såsom en permanent anordning räkna med, att riksdagsvaktmästarna skulle kunna, med bibehållen fast anställning hos riksdagen, tagas i anspråk för tjänstgöring mellan riksdagarna i andra verk än riksdagens verk. Sistnämnda förfaringssätt skulle för övrigt säkerligen visa sig vara förenat med betydande svårigheter i praktiken och bland annat medföra rubbningar i befordringsgången för de olika ämbetsverkens egen vaktpersonal.

I detta läge inställer sig frågan, huruvida icke den principiellt riktigaste lösningen av frågan vore, att återgång skedde till det rekryteringssystem, som tidigare var det normala beträffande riksdagsvaktmästarna, nämligen att rekryteringen såsom regel äger rum bland personal, som redan innehar fast anställning i statens tjänst. Av den tidigare lämnade redogörelsen för inkomna svar på kommitténs rundskrivelse till verken angående förefintliga arbetsmöjligheter framgår, att fem verk ifrågasatt återgång till äldre rekryteringssystem. Kommittén vill erinra, att det beträffande de hos riksdagens kamrar, utskott och kansli anställda tjänstemännen är regel, att dessa från innehavande fast anställning utom riksdagen inlånas för tjänstgöring hos densamma under riksdagstid, varvid de i vissa fall åtnjuta tjänstledighet från egen befattning och i andra fall fullgöra riksdagstjänstgöringen jämsides med stats-tjänsten. Kommittén kan icke underlåta att finna naturligt, om motsvarande anordning kunde komma i tillämpning även beträffande riksdagsvaktmästarna.

Fördelarna härav äro uppenbara. Till en början skulle frågan om vaktmästarnas avlöning och anställning mellan riksdagarna automatiskt erhålla sin lösning genom att de skulle ha möjlighet att återgå till fast anställning efter riksdagstjänstgöringens slut. Vidare skulle riksdagen regelmässigt vara tillförsäkrad att erhålla vaktpersonal, som redan passerat utbildningsstadiet och förskaffat sig erforderlig rutin och erfarenhet av sådant arbete, varom här är fråga. Dessutom skulle genom ett lämpligt anordnat ansökningsförfarande kunna sörjas för, att riksdagen till sitt biträde regelmässigt erhöle för uppgiften särskilt väl lämpade befattningshavare. Slutligen är att märka den betydelsefulla omständigheten, att frågan om personalens pensionering skulle lösas utan att särskilda åtgärder behövde vidtagas.

Å andra sidan skulle mot ett system sådant som det nyss angivna kunna anföras vissa invändningar. Sålunda skulle det medföra den nackdelen, att riksdagen icke skulle under alla förhållanden vara garanterad att erhålla nödigt biträde för vaktgöromål. Det skulle nämligen kunna tänkas, att antalet av dem, som vid visst tillfälle anmält sig till erhållande av anställning hos riksdagen, vore för lågt för att täcka behovet av vaktpersonal. Denna invändning är emellertid sannolikt övervägande teoretisk. Om blott det sörjdes för, att den vaktmästarna från riksdagen tillkommande ersättningen bleve tillräckligt stor för att dels kompensera minskningen i löneförmåner å egen tjänst under tjänstledighet för fullgörande av tjänstgöring hos riksdagen, dels därutöver medge viss reell löneökning, torde man icke behöva befara, att icke tillräckligt antal sökande skulle anmäla sig. Skulle detta emellertid inträffa återstode alltid den utvägen att genom rekrytering utifrån tillfälligt anställa nödigt extra biträde mot i det enskilda fallet särskilt bestämd ersättning. En annan invändning, som kan riktas mot systemet att för riksdagens behov taga i anspråk hos verken fast anställda vaktmästare, är den att vissa vaktmästare genom att förskaffa sig anställning hos riksdagen skulle bli i tillfälle att erhålla högre sammanlagd löneinkomst än övriga vaktmästare, som icke kunde erhålla dylik anställning, utan att likväl arbetsuppgifterna kunde sägas vara i det hela mera kvalificerade. Denna invändning kan icke fränkännas visst fog. Dock bör ihågkommas, att den ökade inkomst, som vissa vaktmästare skulle ernå genom tjänstgöringen hos riksdagen, i någon mån motverkas av skyldigheten att sätta sig in i ett nytt arbetsområde och underkasta sig ändrade arbetsförhållanden ävensom i vissa fall av försämrad befordringstur, exempelvis genom förlust av meriterande vikariat å högre tjänst. I det hela synes sistnämnda invändning icke böra tillmätas avgörande betydelse vid frågans bedömande.

I detta sammanhang må jämväl erinras att — såsom närmare framgår av

den i det föregående intagna historiken — den av riksgäldsfullmäktige år 1928 tillsatta delegationen fann vissa skäl tala för att riksdagens vaktmästare åtminstone i huvudsak rekryterades bland personer med statsanställning, ehuru delegationen ansåg sig icke böra ifrågasätta införande av några föreskrifter i sådan riktning.

Kommittén har efter ingående överbäganden kommit till det resultatet, att en principlösning av frågan om riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden i första hand bör sökas med utgångspunkt från att riksdagens behov av vaktpersonal tillgodoses genom anlitande av i statens tjänst fast anställd personal. Enligt kommitténs mening måste nämligen detta vara den principiellt sett riktigaste och för framtiden hållbaraste lösningen. Ur riksdagens synpunkt framstår det dessutom såsom en i förhållande till den uppnådda arbetsprodukten allt för dyrbar anordning, om riksdagen skulle ha att kontinuerligt svara för den väsentliga delen av avlöningen till befattningshavare, som icke äro permanent behövliga i dess tjänst.

Kommittén anser sig kunna förutsätta, att de ämbetsverk, som vid ett genomförande av den ovan förordade principlösningen skulle ha att temporärt avstå vaktpersonal för tjänstgöring hos riksdagen, icke komma att göra svårigheter härutinnan. Det må i detta sammanhang understrykas, att tillgodoseendet av riksdagens behov av för arbetet nödvändig personal är att anse såsom ett led i statsverksamheten, vars behöriga fungerande ligger i alla därav berörda parterns intresse. Givetvis avser kommittén icke, att mindre verk med endast en eller annan vaktmästare skulle vara skyldiga att avstå sin personal för tillgodoseende av riksdagens behov. Det är i första hand de större verken, som härutinnan böra komma i fråga.

Vad i det föregående anförts angående i statens tjänst fast anställd personal förutsättes i förekommande fall kunna avse även kommunalt anställda befattningshavare i Stockholm med omnejd.

En principlösning sådan som den nu förordade nödvändiggör särskilda överbäganden med avseende å den nuvarande vaktpersonalen. Hithörande spörsmål behandlas i ett följande avsnitt.

3. Riksdagsvaktmästarnas framtida avlöningsförhållanden.

I det föregående har kommittén uttalat sig för att riksdagens behov av vaktpersonal framdeles såsom regel skulle tillgodoses genom anlitande av i statens tjänst stadigvarande anställd personal. Med avseende å frågan om riksdagsvaktmästarnas framtida avlöningsförhållanden, sedan nämnda system genomförts, får kommittén anföra följande.

En i statens tjänst anställd expeditionsvakt eller befattningshavare i därmed jämförlig löneställning, som beviljas tjänstledighet för tjänstgöring hos riksdagen, förutsättes regelmässigt vara skyldig att under tiden för ledigheten avstå samtliga kontanta avlöningsförmåner å egen tjänst. Det måste således i första hand tillses, att den honom från riksdagen tillkommande ersättning- en göres minst så stor, att den helt täcker de avstådda löneförmånerna. Härutöver bör emellertid nämnda ersättning lämpligen inrymma ett visst belopp såsom särskild gottgörelse för arbetet hos riksdagen.

Närmast till hands kunde synas ligga att bibehålla för närvarande gällande grunder beträffande avlöningsförmånerna under tjänstgöringen hos riksdagen. Av uppgifterna å s. 13 framgår, att lägsta månadsarvode åt vaktmästare hos kamrarna och utskotten är 402 kronor, vartill för närvarande kommer dyrtidstillägg med 112 kronor, sålunda sammanlagt 514 kronor för månad. En civil statstjänsteman i Stockholm i lönegrad A 7, löneklass 11 (slutlön), åtnjuter för närvarande (juli 1945) en avlöning för månad, inbe-

räknat rörligt tillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg men utan frånräknande av pensionsavdrag, av 479 kronor 70 öre. Lägsta vaktmästarersättningen hos riksdagen överstiger sålunda för närvarande slutlönen i lönegrad A 7 med (514:— — 479:70 =) 34 kronor 30 öre för månad. Jämföres nämnda vaktmästarersättning med slutlönen inom lönegrad A 5 (9 löneklassen), erhålles en skillnad av (514:— — 449:10 =) 64 kronor 90 öre. Skillnaden ökas givetvis, ju lägre löneklassplacering vederbörande har i sin stadigvarande statstjänst. Nedanstående tabell utvisar, huru förhållandena te sig i olika löneklasser jämförda med olika nu förekommande ersättningar från riksdagen:

Löneklass i statstjänst	Avlöning för månad (utan pens.avdrag) juli 1945	Merinkomst vid en ersättning från riksdagen av		
		kr 514	kr. 550	kr. 586
4.....	373:50	140:50	176:50	212:50
5.....	393:15	120:85	156:85	192:85
6.....	403:05	110:95	146:95	182:95
7.....	418:50	95:50	131:50	167:50
8.....	433:65	80:35	116:35	152:35
9.....	449:10	64:90	100:90	136:90
10.....	469:25	44:75	80:75	116:75
11.....	479:70	34:30	70:30	106:30

De ovan anförda siffrorna utvisa, att redan den lägsta nu gällande vaktmästarersättningen från riksdagen väsentligt överstiger i allmänhet tillämpade avlöningar för jämförbara befattningshavargrupper inom allmänna civilförvaltningen. Så länge man för riksdagstjänstgöringen tar i anspråk personer, som i allmänhet icke ha någon anställning under tiden mellan riksdagarna, får det givetvis anses fullt försvarligt att tillmäta avlöningen från riksdagen efter relativt förmånliga grunder, och ersättningen från riksdagen torde också ha bestämts med beaktande bland annat av anställningens säsongbetonade karaktär. Annorlunda blir emellertid förhållandet, om man i enlighet med vad kommittén förordat regelmässigt rekryterar vaktmästarysslor hos riksdagen bland personer, som redan inneha stadigvarande anställning i statens tjänst. I dylika fall vill det förefalla kommittén, att anledning icke föreligger att göra ersättningen från riksdagen större än att den kan innefatta ett tillskott till den normala avlöningen, som dels utgör tillräcklig lockelse att söka anställning hos riksdagen, dels medför skälig ersättning med hänsyn till skyldighet att underkasta sig ändrade arbetsförhållanden o. dyl. Om man med denna utgångspunkt betraktar de för närvarande utgående ersättningarna, torde man komma till det resultatet, att de måste anses vara onödigt höga, när det gäller vaktmästare, som ha stadigvarande anställning utom riksdagen.

Riksdagsvaktmästarnas blivande ersättning synes, vid tillämpning av nyss angivna riktlinjer, kunna bestämmas på ettdera av två sätt. Antingen kan man förfara så, att ersättningen från riksdagen kommer att utgå dels i form av gottgörelse för faktiskt mistade avlöningsförmåner å egen tjänst enligt vederbörligt intyg, dels med ett visst belopp för dag eller för månad. Eller ock kan — i anslutning till vad för närvarande gäller — det förfarings sättet tillämpas, att från riksdagen utanordnas ett enhetligt belopp, så avvägt, att det alltid täcker avstädda löneförmåner å vederbörande befattningshavares egen tjänst och därutöver innefattar viss ersättning för arbetet hos riksdagen.

Tillämpas den förstnämnda metoden, kommer i vissa fall ersättningen till olika riksdagsvaktmästare med samma tjänstgöringsförhållanden och arbets-

åligganden inbördes att utgå med skilda belopp. Avlöningen blir nämligen högre, ju högre tjänst utom riksdagen vederbörande innehar. Om samtidigt en expeditionsvakt i lönegrad A 5 löneklass 9 och en förste expeditionsvakt i lönegrad A 7 löneklass 11 söka anställning hos riksdagen, kommer det därför också med denna metod att bli dyrare för riksdagen att anställa den senare än den förre. Å andra sidan må framhållas, att med denna metod riksdagen har garanti för att den omständigheten att en befattningshavare uppflyttats till högre löneklass eller befordrats till högre statstjänst, icke i och för sig förhindrar hans förnyade anställning hos riksdagen. Vidare medför den nu angivna metoden den bestämda fördelen, att man kan vid utanordnande av ersättning från riksdagen helt bortse från frågan om dyrtidskompensation, enär denna fråga ordnas automatiskt genom att ersättning medgives för mistad lön i egen befattning.

Om åter alternativet med enhetlig ersättning väljes, kan det anställande organet utvälja den för uppgiften lämpligaste sökanden, utan att andra hänsyn än sådana, som ha sin grund i skiljaktigheter i arbetsåligganden och tjänstgöringsförhållanden, behöva tagas i fråga om ersättningens utmätande. Detta får ur vissa synpunkter anses vara en fördel. Å andra sidan lider systemet med enhetlig ersättning av den svagheten, att frågan om dyrtidskompensation lämnas olöst. Om således en enhetlig ersättning skulle fixeras med utgångspunkt från nu rådande indexläge, skulle vid framdeles inträffande prisstegring respektive prisfall frågan om omreglering av ersättningsbeloppet behöva upptagas till omprövning.

I valet mellan de nu angivna förfaringssätten synes det förstnämnda böra givas företrädet. Fördelarna av att ha en allmängiltig och en gång för alla verkande regel vid ersättningens utmätande synas nämligen väga tyngre än det förhållandet, att riksdagen i vissa fall för förvärvande av en i den egna tjänsten högre avlönad arbetskraft kan få vidkännas viss extra kostnad.

Kommittén förordar fördenskull, att ersättningen till riksdagsvaktmästare, som framdeles anställas (beträffande de för närvarande tjänstgörande hänvisas till kapitlet Övergångsfrågor i det följande), bestämmes i form av dels ersättning för mistade avlöningsförmåner under tjänstledighet å egen tjänst, dels ock särskilt arvode. Innan utbetalning från riksdagen sker av det belopp, som motsvarar avstådda avlöningsförmåner å egen tjänst, böra i förekommande fall vederbörliga pensionsavdrag verkställas. Med ersättning för mistade avlöningsförmåner avser kommittén i detta sammanhang närmast den kontanta avlöningen. Erinras må, att ordinarie, extra ordinarie eller extra tjänsteman i statens tjänst, vilken åtnjuter tjänstledighet för anställning hos riksdagen, jämlikt gällande bestämmelser icke skall avstå honom tillkommande förmån av sjukvård. Skulle i något fall fråga uppkomma om avstående av viss, icke kontant avlöningsförmån under tjänstledighet för tjänstgöring hos riksdagen, bör, där så finnes erforderligt för tillvaratagande av vederbörande befattningshavares berättigade intressen, ersättningen från riksdagen kunna inbegripa även sådan förmån.

Vad därefter angår storleken av det särskilda arvode, som bör utgå till vederbörande befattningshavare från riksdagen utöver ersättning för mistade löneförmåner, kan detsamma hållas inom tämligen snäva gränser. Syftet med detta arvode skall, såsom i det föregående framhållits, vara att detsamma skall utgöra en lockelse att söka anställning hos riksdagen och samtidigt innefatta skälig gottgörelse för att vederbörande underkastar sig ändrade arbetsförhållanden o. d. Det må i detta sammanhang erinras, att vaktmästare hos riksdagen är skyldig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt, vilken utlämnas såsom lån; denna föreskrift, som innebär en viss förmån genom inbesparing av vederbörande befattningshavares egna kläder, förutsätter kom-

mittén skola bibehållas. Vid överbägande av olika på frågan inverkan omständigheter har kommittén ansett sig böra förorda ett särskilt arvode av 1 krona 50 öre för dag (45 kronor för månad) åt vaktmästare i allmänhet hos kamrar och utskott, 2 kronor för dag (60 kronor för månad) åt vaktmästare i riksdagens kansli m. fl. ävensom 3 kronor för dag (90 kronor för månad) åt förste vaktmästare och postvaktmästare hos kamrarna. Från personalhåll har under arbetets gång framförts önskemål om höjning av nyssnämnda dagbelopp med 50 öre. Nedan lämnas en sammanställning av kommitténs nu omförmälda förslag, varvid för jämförelses skull angivits även den för närvarande i olika fall utgående ersättningen:

Exempel på löneställning i egen tjänst	Ersättning för mistade löneförmåner (utan pensionsavdrag)	Sammanlagd ersättning för månad vid placering i					
		lägsta gruppen		mellangruppen		högsta gruppen	
		enligt förslaget (arv. 45: —)	nuvarande	enligt förslaget (arv. 60: —)	nuvarande	enligt förslaget (arv. 90: —)	nuvarande
A 5: 5	393: 15	438: 15	514	453: 15	550	483: 15	586
A 7: 7	418: 50	463: 50	514	478: 50	550	508: 50	586
A 5: 9	449: 10	494: 10	514	509: 10	550	539: 10	586
A 7: 11	479: 70	524: 70	514	539: 70	550	569: 70	586

Vad kommittén i det föregående anført har avseende å de befattningshavare hos riksdagen, som där erhålla anställning såsom förste vaktmästare, vaktmästare eller portvakt. För vaktmästarbiträde gäller för närvarande ett arvode (284 kronor för månad inberäknat dyrtidstillägg), som väsentligt understiger lägsta i allmänhet förekommande avlöning för manliga civila befattningshavare i statens tjänst. Det synes lämpligen böra överlämnas åt det anställande organet att bestämma den ersättning som bör tillkomma vaktmästarbiträde. I detta sammanhang vill kommittén framhålla, att vaktmästarbiträde förutsättes i normala fall icke skola i denna egenskap kvarbliva i anställning hos riksdagen efter uppnådda 20 års ålder. Övergång till anställning såsom vaktmästare hos riksdagen, i den mån dylik kommer i fråga, bör för sådant biträde i fortsättningen kunna ske endast med tillämpning av huvudregeln, d. v. s. efter det han vunnit fast anställning utom riksdagen.

Beträffande den nuvarande befattningen såsom hisskonduktör må framhållas, att denna befattning upptogs i avlöningsbestämmelserna från och med år 1939, varvid det förutsattes, att fullmäktige i riksgäldskontoret icke vidare skulle ha att besluta rörande hisskonduktörers avlönings- och andra anställningsvillkor. Emellertid ha förhållandena numera ändrats, sedan riksdagshusets hissmaskineri moderniserats. För närvarande finnes endast en befattningshavare av ifrågavarande slag anställd; denne har emellertid andra arbetsuppgifter än att vara hisskonduktör och anställes genom riksgäldsfullmäktiges försorg såsom befattningshavare vid riksdagens hus. Vid nu angivna förhållanden har kommittén ansett befattningen hisskonduktör icke böra medtagas i förevarande bestämmelser.

Innan kommittén lämnar frågan om riksdagsvaktmästarnas framtida löneförhållanden, vill kommittén framhålla, att möjlighet synes böra hållas öppen för det riksdagsorgan, som skall ha anställningsfrågan om hand, att i särskilda fall bestämma ersättning åt riksdagsvaktmästare efter grunder, som avvika från de av kommittén förordade. Kommittén förutsätter emellertid härvid, att denna möjlighet utnyttjas endast i undantagsfall och då särskilda omständigheter äro för handen.

Skulle i något fall brist på sökande från ämbetsverk och myndigheter till viss vaktmästarbefattning hos riksdagen uppstå, bör givetvis det anställande organet äga fatta beslut om rekrytering av befattningen i särskild ordning mot den ersättning, som finnes av omständigheterna påkallad.

I ett följande avsnitt behandlar kommittén frågan om de avlöningsbestäm- melser, som bli erforderliga vid ett genomförande av kommitténs förslag.

4. Övergångsfrågor.

Vid ett ordnande av frågan om riksdagsvaktmästarnas anställningsförhål- landen enligt de riktlinjer, som kommittén i det föregående förordat, in- ställer sig frågan, huru bör förfaras med de vaktmästare, som för närva- rande äro anställda hos riksdagen, därest de framdeles vinna förnyad anställ- ning i riksdagens tjänst.

Enligt de uppgifter, som i det föregående lämnats å s. 14—15, äro 7 av de nuvarande riksdagsvaktmästarna under tiden mellan riksdagarna an- ställda i statlig tjänst med heltidstjänstgöring. Beträffande denna grupp bör övervägas, huruvida de hithörande befattningshavarna böra vid fortsatt an- ställning hos riksdagen avlönas enligt de av kommittén förordade generella grunderna eller om de skola övergångsvis äga bibehålla sin nuvarande arvo- deställning, därest de återkomma till riksdagstjänstgöring. Med hänsyn till att 4 av dessa kunna åberopa långvarig tjänstgöring hos riksdagen, torde beträf- fande dem hittillsvarande avlöningsförmåner böra gälla, så länge de fortsätta sin tjänstgöring hos riksdagen. Även beträffande de 3 övriga, vilka visserli- gen kunna åberopa endast ett par års riksdagstjänstgöring, synas hittillsva- rande arvodesbelopp lämpligen böra få gälla.

Vidare framgår av uppgifterna å s. 14—15, att 2 av riksdagsvaktmästarna äro pensionärer och att 4 av olika skäl förklarar sig icke önska reglering av sina anställningsförhållanden enligt civilförvaltningens personalförbunds år 1943 framställda förslag. Även för dessa sex synes avlöningen i fortsätt- ningen, i den mån de återkomma till anställning hos riksdagen, böra utgå efter nu gällande grunder.

De återstående riksdagsvaktmästarna, sammanlagt ett 30-tal befattnings- havare, kunna indelas i huvudsakligen två kategorier. Den ena består av de — huvudsakligen yngre och medelålders — vaktmästare, som kunna förut- sättas bli placerade i fast anställning utom riksdagen, om erforderliga åtgär- der härför vidtagas. Den andra kategorien utgöres av sådana vaktmästare, som på grund av högre levnadsålder eller av andra skäl icke torde komma i fråga till dylik anställning.

Enligt kommitténs förmenande bör det riksdagsorgan, som framdeles skall svara för riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden, i görligaste mån söka ordna så, att de nuvarande vaktmästare, beträffande vilka detta är möjligt, beredas anställning av mera fast natur hos statliga eller kommunala verk och myndigheter i Stockholm med omnejd. Givetvis förutsättes härvid medverkan av vederbörande vaktmästare själva. I enstaka fall torde man möjligen kunna räkna med, att riksdagsorganet kan träffa sådan överens- kommelse med det verk eller den myndighet, där riksdagsvaktmästare er- håller anställning, att möjlighet hålles öppen för befattningshavaren i fråga att, om han så önskar, erhålla erforderlig tjänstledighet från den nya anställ- ningen för tjänstgöring hos riksdagen. Beträffande avlöningsförhållandena under dylik tjänstledighet skulle det givetvis ligga närmast till hands, att de i det föregående angivna, normala huvudreglerna finge gälla. Kommittén har emellertid ansett sig kunna föreslå, att även denna grupp av de nu an- ställda vaktmästarna skola få övergångsvis behålla hittillsvarande arvode från riksdagen, i den mån de återvända till anställning där.

Frågan om överförande av de nuvarande riksdagsvaktmästarna till fast anställning hos verk eller myndighet utom riksdagen synes böra av vederbörande riksdagsorgan ägnas all erforderlig uppmärksamhet, enär det måste anses vara angeläget, att olika till buds stående möjligheter utnyttjas för att tiden för övergång till det anställningssystem, som enligt kommitténs förslag hädanefter skulle bli det normala, så mycket som möjligt förkortas.

Även om det skulle visa sig möjligt att bereda anställning hos ämbetsverk m. fl. myndigheter utom riksdagen åt ett visst antal av de nuvarande riksdagsvaktmästarna, torde emellertid ett icke ringa antal bland dessa vaktmästare kunna beräknas icke bli på sådant sätt placerade. Fråga uppstår då, vilka åtgärder som böra vidtagas beträffande dessa.

Beträffande sist angivna vaktmästare kunde man visserligen i och för sig ifrågasätta, om några särskilda åtgärder behövde vidtagas utöver en tillförsäkran om att varda bibehållna vid tidigare gällande arvode. Man kunde föra det resonemanget, att dessa vaktmästare finge fortsätta att inneha en relativt väl avlönad, säsongbetonad anställning hos riksdagen, så länge de själva önskade det och de vore för riksdagen behöfliga, och att det finge bli vars och ens ensak, hur han ordnade sina anställningsförhållanden under den del av året, då han icke toges i anspråk av riksdagen. Såsom särskilt stöd för ett dylikt betraktelsesätt skulle kunna anföras, att dessa vaktmästare i allmänhet torde själva ha valt att söka anställning hos riksdagen med full vetskap om att anställningen där och därmed avlöningen därifrån icke skulle komma att fortvara mer än under viss del av året. Emellertid synes man icke böra bortse från, att konsekvensen av det tidigare anförda torde fordra övervägande av vissa åtgärder även beträffande nu ifrågavarande vaktmästare. Om man nämligen i enlighet med vad kommittén i det föregående uttalat söker genom positiva åtgärder medverka till att vissa av de nuvarande riksdagsvaktmästarna beredas fast anställning utom riksdagen, förefaller det icke opåkallat, att man även beträffande dem, som icke torde kunna komma i fråga till erhållande av dylik anställning, överväger vissa åtgärder till underlättande av deras utkomstmöjligheter. Det må också framhållas, att det väl särskilt torde vara tanken på anställningsförhållandena för de äldre riksdagsvaktmästarna — och det är dessa det nu närmast är fråga om — som föranlett riksdagen att igångsätta förevarande utredning. I det följande skall närmare undersökas, vilka åtgärder som skulle kunna stå till buds i nu omhandlade avseende.

Till en början synes böra övervägas, på vad sätt de nu ifrågavarande riksdagsvaktmästarna skulle kunna beredas anställning under tiden mellan riksdagarna. Om, såsom kommittén förutsätter, riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden framdeles komma att ordnas genom ett och samma riksdagens organ, torde erforderliga förutsättningar komma att skapas för att förefintliga möjligheter till anställning mellan riksdagarna bli vederbörligen utnyttjade. Kommittén har för sin del vidtagit vissa åtgärder av detta slag beträffande år 1944. I skrivelse den 19 april 1944 till ett antal ställiga verk och myndigheter i Stockholm med omnejd hemställde kommittén, att verken ville vid uppkommande behov av vaktpersonal under nämnda år taga under övervägande att anlita hos riksdagen för det dåvarande anställda befattningshavare av ifrågavarande slag. Kommittén förklarade sig härvid i första hand avse semestervikariat och andra tillfälliga vikariat eller anställningar men åsyftade även sådan anställning i rekryteringsgraden, som eventuellt skulle kunna åtföljas av fastare anställning i verket. Kommittén träffade överenskommelse med materialförvaltaren i riksdagshuset, att denne skulle på anfordran av verken tillhandagå med upplysningar angående de personer bland riksdagsvaktmästarna, som kunde komma ifråga till anställ-

ning i verken efter slutet av 1944 års vårsession. Enligt vad kommittén inhämtat, blevo på detta sätt så gott som samtliga riksdagsvaktmästare, som kunde komma i fråga, placerade såsom semestervikarier i olika verk.¹

Kommittén vill i första hand förorda, att det riksdagsorgan, som framdeles kommer att få riksdagsvaktmästarnas anställningsfråga om hand, söker på motsvarande sätt, som nyss angivits, medverka till anskaffandet av arbetsmöjligheter hos statliga verk och myndigheter (inberäknat riksdagens verk) åt dem av de nuvarande riksdagsvaktmästarna, om vilka i detta sammanhang är fråga. Även de kommunala myndigheterna i Stockholm och dess förorter synas härvid böra tagas med i beräkningen.

Vidare skulle i och för sig kunna övervägas att för tid, då nu ifrågavarande riksdagsvaktmästare icke kunde mellan riksdagarna beredas avlönad anställning genom det anställande organets försorg eller eljest, införa någon form av kontant gottgörelse. Det skulle härvid närmast bli fråga om något slags »väntepengar». Emellertid har, såsom av vad ovan å s. 8—9 anförts, den av fullmäktige i riksgäldskontoret år 1928 tillsatta delegationen varit inne på detta spörsmål och därvid på anförda skäl funnit, att frågan om en förbättring av riksdagsvaktmästarnas ekonomiska ställning, i den mån en sådan kunde finnas befogad, ej borde lösas genom införande av rätt till avlöning under tiden mellan riksdagarna. Då kommittén delar den av nyssnämnda delegerade uttalade uppfattningen, anser sig kommittén icke böra närmare ingå på den omhandlade frågan.

Vad i det föregående anförts i fråga om anställningsmöjligheter under icke-riksdagstid samt om »väntepengar» för sådan tid har avsett frågan om de nuvarande äldre riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden för tid, då de icke tagas i anspråk av riksdagen och icke äro där anställda. Det är givetvis här, som man särskilt bör söka få till stånd åtgärder till förbättring av nuvarande förhållanden. I detta hänseende torde det, såsom tidigare framhållits, få förväntas, att föreliggande anställningsmöjligheter bli vederbörligen utnyttjade, sedan framdeles ett gemensamt organ övertagit bestyret med anställningsförhållandenas ordnande, och att såsom följd härav en avsevärd förbättring kan komma till stånd.

I fråga om särskilda åtgärder i avlöningshänseende för tid, då nu avsedda riksdagsvaktmästare fullgöra tjänstgöring hos riksdagen och åtnjuta avlöning därifrån, skulle närmast kunna komma i fråga att överväga införande av någon form av ålderstillägg samt av bestämmelser angående avlöning under sjukdom och annan ledighet. Frågan om semester torde lösas med tillämpning av gällande semesterlag.

Med avseende å frågan om ålderstillägg må erinras, att sådana icke för närvarande utgå till hos riksdagen tillfälligt anställd personal. Samma arvode utgår alltså, oavsett om vederbörande befattningshavare är nyanställd eller om han kan åberopa långvarig tjänstgöring hos riksdagen. 1928 års delegation (jämför ovan s. 9) föreslog, att ålderstillägg skulle införas för riksdagens vaktpersonal, men förslaget vann icke riksdagens bifall. För egen del har kommittén ansett sig icke böra föreslå införande av ålderstillägg åt hos riksdagen tillfälligt anställd personal. Framhållas må i detta sammanhang, att vid bestämmandet av den nu utgående ersättningen till riksdagsvaktmästare viss hänsyn torde ha tagits bland annat till att ålderstillägg icke förekomma.

Beträffande frågan om bibehållande av viss del av avlöningen under ledighet för sjukdom får kommittén erinra, att 1944 års riksdag haft att taga ställning till detta spörsmål beträffande två hos andra kammaren tillfälligt anställda befattningshavare, nämligen en kanslist samt kammarens förste

¹ Även år 1945 har i stor utsträckning dylik anställning kunnat påräknas.

vaktmästare. Bankoutskottet framhöll i memorial nr 45 bland annat, att det tidigare icke förekommit, att sjukavlöning medgivits utgå till tillfälligt anställd personal hos riksdagen. Då emellertid här icke vore fråga om införande av generell rätt till avlöning vid sjukdom utan om två speciella sjukdomsfall, berörande befattningshavare utan annan anställning än hos riksdagen, hemställde utskottet, att riksdagen måtte medgiva, att de båda ifrågavarande befattningshavarna finge för tid av 1944 års riksdag, varunder vederbörande på grund av iråkad sjukdom åtnjöte tjänstledighet från sin anställning hos andra kammaren, uppbära eljest utgående avlöning från riksdagen med avdrag därå av ett belopp av 2 kronor 50 öre för dag. Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Kommittén, som i princip vill uttala sig för att viss avlöning måtte kunna utgå till här ifrågavarande riksdagsvaktmästare under förfall på grund av sjukdom, får förorda, att det riksdagsorgan, som skall handha frågan om riksdagsvaktmästarnas anställningsförhållanden, tillägges befogenhet att meddela det beslut i nämnda hänseende, som med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall kan befinnas motiverat. Motsvarande bör i förekommande fall gälla, om fråga uppstår angående beviljande av särskild ledighet för annat ändamål än styrkt sjukdom.

Beträffande slutligen frågan om pensionering av de riksdagsvaktmästare, å vilka ifrågavarande övergångsanordningar skulle vinna tillämpning, torde densamma liksom hittills böra upptagas till prövning i varje särskilt fall (jämför exempelvis bankoutskottets utlåtanden 1944: 5 och 1944: 69). Motsvarande torde böra gälla beträffande gratifikation eller pension till riksdagsvaktmästares efterlevande (jämför i detta hänseende exempelvis bankoutskottets utlåtande 1945: 41).

5. Det anställande organet.

I det föregående har kommittén utgått från att anställningsfrågorna för riksdagens vaktpersonal skulle omhänderhavas av ett gemensamt organ, hos vilket alla dylika frågor skulle samlas beträffande riksdagens kamrar, utskott och kansli. Med avseende å frågan, vilket detta organ bör vara, får kommittén framhålla följande.

Med hänsyn till att det anställande organet bör kunna fungera även under tiden mellan riksdagarna — särskilt under den tid som ligger närmast före den 10 januari — synes det böra undvikas, att nämnda organ är en institution, som kan utses blott för varje riksdag för sig och som sålunda kan vara i verksamhet allenast under riksdagstid. En lösning skulle kunna vara, att riksgäldsfullmäktige ensamma tjänstgjorde såsom anställande organ, en annan att organet i fråga utgjordes av en kombination av riksgäldsfullmäktige och kanslideputerade. Ingendera av dessa utvägar har emellertid synts kommittén erbjuda den med hänsyn till olika föreliggande omständigheter lämpligaste lösningen. Kommittén vill för sin del förorda, att kanslideputerade skola utgöra det anställande organet beträffande riksdagens vaktpersonal. Tjänstemännen i riksdagens kansli utses redan nu av kanslideputerade jämte kamrarnas talmän och vice talmän. Huruvida ytterligare anställningsfrågor — närmast avseende biträdespersonal hos kamrarna och utskotten — böra överlämnas till detta anställande organ, torde få bero på vidare prövning. Beträffande anställande av kamrarnas och utskottens sekreterare meddelas bestämmelser i riksdagsordningen. Det torde bli erforderligt att för nu omhandlade ändamål ställa nödig kanslipersonal till kanslideputerades förfogande.

För att kanslideputerade skola kunna fungera även under tiden mellan riksdagarna synes den ändringen i nuvarande förhållanden böra vidtagas, att kanslideputerade utses för ett visst antal hela år, förslagsvis för 3 år i

sänder. Avfattningen av 80 § 2 mom. riksdagsordningen lägger i och för sig icke hinder i vägen för en dylik anordning. Därest vald kanslideputerad avgår ur riksdagen, skall han anses samtidigt ha frånträtt uppdraget såsom kanslideputerad, varefter nyval företages för den återstående mandattiden.

Föredragningen inför kanslideputerade av de anställnings- och avlöningsfrågor, som enligt det anförda skulle ankomma på deputerade, synes lämpligen böra anförtros en och samma tjänsteman för samtliga ärenden. Närmast till hands synes ligga, att föredragningen ombesörjes av byrådirektören å riksdagens ekonomibyrå. För att de olika riksdagsorganens önskemål och synpunkter skola kunna bli vederbörligen beaktade, bör emellertid föredragningen av ifrågavarande ärenden, i den mån den avser personalfrågor inom kamrarna respektive utskotten, ske efter samråd med respektive om så påkallas i närvaro av vederbörande sekreterare, vilka böra äga rätt att till kanslideputerades protokoll få antecknat det yttrande, vartill omständigheterna kunna föranleda. I vissa fall, då kanslideputerade för behandling av hithörande frågor behöva sammanträda under tid, då sekreterare i kamrarna respektive utskotten icke äro utsedda, synes i den utsträckning så påkallas samråd kunna ske under hand.

Den som önskar ifrågakomma till anställning, varom här är fråga, hos riksdagen eller något dess organ, skall således i fortsättningen ha att anmäla sig hos riksdagens kanslideputerade. Vad särskilt vaktmästarpersonalen angår, följer av det tidigare i detta betänkande anförda, att behovet av nyrekrytering förutsättes i viss utsträckning skola fyllas genom anlitan av hos statliga — eller eventuellt kommunala — myndigheter i Stockholm med omnejd fast anställda befattningshavare. En lämplig anordning synes härvid vara, att genom annonsering i dagspressen eller på annat sätt tillkännagives det förefintliga behovet av personal, med angivande tillika av vederbörlig ansökningstid, löneförmåner m. m.

II. Författningsförslag, avseende vaktpersonal samt tjänstemän i egentlig mening.

Med utgångspunkt från vad i det föregående anförts får kommittén anföra följande beträffande erforderliga författningsbestämmelser.

A. Ändringar i reglementariska föreskrifter för riksdagen.

I betänkandet har föreslagits, att kanslideputerade skulle bli det anställande organet såväl beträffande riksdagens vaktpersonal som med avseende å vissa biträden (kanslibiträden m. fl.). Till reglerandet av kanslideputerades ifrågavarande funktion torde vissa bestämmelser böra meddelas i Reglementariska föreskrifter för riksdagen. Erinras må även i detta sammanhang, att de reglementariska föreskrifterna förutsatts skola ändras till följd av föreslagen och av 1944 års riksdag såsom vilande antagen ändrad lydelse av § 33 mom. 5, § 45 mom. 2 sista meningen och § 80 andra stycket riksdagsordningen (jämför konstitutionsutskottets memorial 1944: 28).

För närvarande innehålla de reglementariska föreskrifterna endast ett par stadganden, vilka avse kanslideputerade, exempelvis § 14 andra stycket och § 15 andra stycket. Föreskrift torde nu böra meddelas, att kanslideputerade äga anställa och entlediga ävensom meddela beslut rörande tjänstledighet åt vaktpersonal och biträdespersonal för skrivgöromål hos kamrarna, utskotten

och riksdagens kansli. En allmän föreskrift synes dessutom böra meddelas, enligt vilken beträffande kanslideputerades funktion i vissa hänseenden med avseende å nämnda personal hänvisning sker till för denna gällande avlöningsbestämmelser.

De reglementariska föreskrifterna böra emellertid ändras icke blott med tanke på kanslideputerades funktion såsom anställande organ för vaktmästar- och skrivbiträdespersonal. Dessutom erfordras nämligen i ifrågavarande reglementariska föreskrifter bestämmelser, som efter förutsatt definitiv grundlagsändring ersätta de nuvarande stadgandena i § 33 mom. 5, § 45 mom. 2 och § 80 andra stycket riksdagsordningen, i vad sistnämnda stadganden avse tjänstemannapersonal i egentlig mening, bortsett från kamrarnas och utskottens sekreterare. Erinras må, att konstitutionsutskottet i sitt memorial 1944: 28 understrukit, att stadgandena om övriga riksdagstjänstemän (utom vaktpersonal) böra utformas i anslutning till nu gällande grundlagsregler i ämnet.

Det torde böra ankomma på konstitutionsutskottet att — i anslutning till uttalande i utskottets nyssnämnda memorial — avgiva förslag till de ändringar i reglementariska föreskrifter för riksdagen, som med hänsyn till det anförda bliva påkallade. Kommitténs egna, i det följande berörda författningsförslag upptaga vissa bestämmelser, vilka avse beslutanderätt i vissa fall för kanslideputerade.

B. Avlöningsbestämmelser för vaktpersonal.

De för närvarande gällande, i bankoutskottets utlåtande 1939: 10 (ändring av 3 §, se bankoutskottets utlåtande 1941: 70) intagna avlöningsbestämmelserna för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m. avse såväl tjänstemannapersonal i egentlig mening som vaktmästarpersonal och viss biträdespersonal. Kommittén har ansett lämpligt, att avlöningsbestämmelserna för vaktpersonal utbrytas ur de nuvarande avlöningsbestämmelserna och sammanföras i för denna grupp särskilt gällande bestämmelser. Erinras må i detta sammanhang, att — såsom framgår av s. 7 i detta betänkande — den år 1928 tillsatta delegationen föreslog särskilda avlöningsbestämmelser för riksdagens vaktmästare. Kommittén framlägger såsom *bilaga 1* till detta betänkande *Förslag till avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställd vaktpersonal*. Såsom motivering till detta förslag får kommittén åberopa vad i betänkandet anförts ävensom vad för närvarande i olika hänseenden gäller samt därutöver särskilt anföra följande.

1 § 1 mom. I första stycket av förevarande moment meddelas de grundläggande bestämmelserna rörande avlöning till riksdagens vaktpersonal, sådan denna enligt kommitténs förslag i princip skall utgå, nämligen i form av dels ersättning för mistade löneförmåner i innehavd statstjänst (bortsett från eventuellt utgående särskild ersättning av mera tillfällig karaktär, exempelvis vikariatsersättning), dels ock särskilt dagarvode till belopp av, för dag räknat, 3 kronor, 2 kronor eller 1 krona 50 öre, allt efter tjänsteställningen hos riksdagen. Såsom av den allmänna motiveringen framgår, har kommittén emellertid förutsatt, att det anställande organet skall i undantagsfall och då särskilda omständigheter äro för handen äga bestämma om ersättning till vaktmästare efter särskilda grunder. Bestämmelse härom har intagits i andra stycket av förevarande moment.

1 § 2 mom. har i sak oförändrad övertagits från de nuvarande bestämmelserna. Ett från personalhåll framfört önskemål, att extra ersättning för tjänstgöring vid aftonplena borde få utgå redan vid tjänstgöring efter klockan 19,30 eller åtminstone efter klockan 22, har kommittén icke ansett sig

böra tillmötesgå. I detta sammanhang må framhållas, att kommittén förutsätter, att antalet vaktmästare regleras med utgångspunkt från att tjänstgöringstiden uppgår till minst 7 timmar för dag (jämför bankoutskottets utlåtande 1938: 8 s. 9).

2 §. I fråga om denna paragraf, som beträffande ifrågavarande personal skulle ersätta den nuvarande 9 §, må framhållas, att här icke medtagits den för närvarande gällande ersättningsbestämmelsen för vaktpersonal hos sammansatt utskott, enär vaktgöromålen i dylikt utskott regelmässigt torde kunna ombesörjas av personal från ständigt utskott, utan att fråga om särskild ersättning härför behöver uppkomma. Vad den förevarande bestämmelsen i övrigt angår, må erinras, att ersättning till vaktpersonal hos utrikesutskottet eller i särskilt utskott för närvarande bestämmes av kamrarna efter det kanslideputerades yttrande inhämtats. I kommitténs förslag har beslutanderätten härutinnan ansetts böra anförtros kanslideputerade. Slutligen må framhållas, att ersättning till vaktmästarbiträde hos utskott, vilken för närvarande är särskilt upptagen i avlöningsbestämmelserna, av kommittén förutsatts skola hädanefter bestämmas av kanslideputerade.

3 §. De föreslagna bestämmelserna ha delvis hämtats från nuvarande 2 § och 7 § 3 mom. sista meningen.

Den nuvarande 3 §, som upptager föreskrift om viss tidpunkt för arvodenas upphörande, samt den därmed sammanhörande bestämmelsen i slutet av nuvarande 4 §, avseende viss tjänstgöringsskyldighet för vaktmästarna å tryckeriavdelningen, ha ansetts böra uteslutas i kommitténs förslag. Erforderlig reglering av frågan om tiden för arvodenas upphörande torde komma att ernås genom en tillämpning av första stycket i förevarande paragraf enligt kommitténs förslag.

I detta sammanhang vill kommittén omnämna, att till kommittén överlämnats en av kanslideputerade på uppdrag av kamrarnas talmän införskaffad utredning rörande den hos de ständiga utskotten vid 1944 års riksdags vårsession anställda kansli- och vaktmästarpersonalens tjänstgöring efter avslutandet av det egentliga riksdagsarbetet. Av nämnda utredning framgår, att den längsta tid, varunder någon vaktmästare kvarstått i tjänstgöring efter vederbörande utskotts sista sammanträde, utgjort följande antal dagar, nämligen i konstitutionsutskottet 19, i statsutskottet 17, i bevillningsutskottet 9, i första lagutskottet 15, i andra lagutskottet 8 och i jordbruksutskottet 25 dagar. I bankoutskottet har kvarstående i tjänstgöring för vaktmästare icke förekommit efter dagen för utskottets sista sammanträde. Även om alltför vittgående slutsatser icke böra dragas av de anförda uppgifterna, enär något bestämt samband icke förefinnes mellan tidpunkten för ett utskotts sista sammanträde och arbetets faktiska upphörande, ge likväl de föreliggande uppgifterna enligt kommitténs mening vid handen, att vaktmästare i åtskilliga fall kvarstått i tjänst efter det egentliga arbetets avslutande under längre tid än som kan anses erforderlig med hänsyn till de föreliggande arbetsuppgifterna. Någon allmän reglering av frågan kan emellertid enligt sakens natur icke givas i författningsväg. Kommittén förutsätter likväl, att beträffande kamrarna dessas talmän och sekreterare och i fråga om utskotten dessas ordförande och sekreterare ha sin uppmärksamhet fäst på att underlydande vaktpersonal icke kvarstår i tjänstgöring längre tid än som betingas av arbetets fullgörande. I den mån så erfordras, bör det ankomma på kanslideputerade att övervaka förhållandena härutinnan. Beträffande befattningshavarna hos riksdagens kansli må erinras, att dessa stå under kanslideputerades direkta överinseende.

Beträffande den i andra stycket av förevarande paragraf intagna bestämmelsen om tid för utbetalande av ersättning för mistade avlöningsförmåner

vill kommittén understryka, att det givetvis förutsättes, att dylik ersättning grundas på ett av vederbörande verk utfärdat intyg och följaktligen icke från riksdagen utbetalas för längre tid än den, varunder vederbörande befattningshavare åtnjuter tjänstledighet från egen befattning för tjänstgöring hos riksdagen.

Kommittén förutsätter, att avlöningen från riksdagen liksom för närvarande utbetalas genom vederbörande riksdagsorgan (kamrarna, utskotten, tryckeriexpeditionen), där också avlöningslistorna böra uppgöras.

4 §. De föreslagna bestämmelserna ansluta sig till den nuvarande 7 § 1 och 2 mom. I stadgandet om skyldighet att bära tjänstedrätt har hisskonduktör uteslutits, när — såsom i annat sammanhang framhållits — förevarande avlöningsbestämmelser ansetts icke böra ha avseende å sådan befattningshavare. Föreskriften i 2 mom. om befattningshavarnas tjänstgöringsskyldighet har givits en mera allmän avfattning än för närvarande, varigenom vaktpersonal hos riksdagen ålägges att utan särskild ersättning tjänstgöra i kammare, utskott och riksdagens kansli, oberoende av hos vilket organ vederbörande är anställd. Givetvis förutsättes härvid, att arbetstiden icke härigenom undergår någon mera väsentlig ökning.

Det i nuvarande 7 § 3 mom. första meningen intagna stadgandet angående utbetalning till vissa vaktmästare av ett belopp av 50 kronor vid slutet av varje riksdag har i kommitténs förslag ansetts böra uteslutas. Ett från personalhåll framfört önskemål om stadgandets bibehållande har kommittén sålunda icke ansett sig böra tillmötesgå.

5 §. För ifrågavarande bestämmelse tillämpning förutsättes, såsom av texten framgår, att tjänstledighet beviljats. Detta kan bland annat väntas bli fallet, när särskild vikarie måste anställas, vilket i allmänhet bör ske genom överflyttning från annat riksdagsorgan. Beslut om tjänstledighet bör ankomma på kanslideputerade att meddela, varför de olika organen böra hålla kanslideputerade underrättade om inträffande förfall för befattningshavare. Frågan, om och i vad mån avdrag å arvode bör ske vid här avsedd befattningshavares tjänstledighet, torde böra av kanslideputerade prövas i huvudsaklig anslutning till vad som för befattningshavare av motsvarande slag och med jämförlig löneställning gäller inom allmänna civilförvaltningen. Vid sjukledighet under tiden för riksdagstjänstgöringen för exempelvis en ordinarie expeditionsvakt bör sålunda å det belopp, som eljest skulle utgå såsom ersättning för mistade löneförmåner, verkställas A-avdrag för vederbörligt antal dagar, i den mån icke oavkortad lön skall utgå; härjämte bör i dylikt fall visst avdrag kunna ske även å det särskilda dagarvodet från riksdagen. I allmänhet synes det lämpligt, att vid uppkommande fråga om löneavdrag avdrag i första hand sker å det särskilda dagarvodet. I detta sammanhang må erinras, att vissa vaktmästare medgivits rätt att vid inkallelse till militärtjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap åtnjuta ersättning med hälften av dem eljest tillkommande avlöning från riksdagen (jämför exempelvis bankoutskottets memorial 1944: 72). Med avseende å avlöning under sjukledighet förefinnes, såsom i det föregående nämnts, ett exempel på att en vaktmästare och en kanslist, båda tjänstgörande hos andra kammaren men utan särskild anställning i övrigt, medgivits under dylik ledighet uppbära eljest utgående avlöning från riksdagen med avdrag av ett belopp av 2 kronor 50 öre för dag (jämför bankoutskottets memorial 1944: 45).

Beträffande semester torde böra gälla, att befattningshavare, vilka under tid för tjänstgöring hos riksdagen åtnjuta tjänstledighet från innehavande statstjänst, förutsätts åtnjuta semester vid nämnda befattning. Semester-rätten för övrig vaktpersonal regleras genom tillämpning av allmänna semes-

terlagen, vilken enligt beslut av 1945 års riksdag erhållit ny avfattning i ett flertal hänseenden.

6 § 1 mom. Med hänsyn till att beslutanderätten i vissa fall enligt förslaget skulle överflyttas från kamrarna till kanslideputerade, har möjlighet ansetts böra öppnas för befattningshavare av här avsett slag att hos bankoutskottet påkalla prövning av kanslideputerades beslut angående ersättning i sådana fall, då denna bestämts efter särskilda grunder. Såsom av texten framgår, förutsättes nämnda prövning — vilken torde ifrågakomma endast i undantagsfall — kunna avse beloppet av beslutad ersättning i vissa fall samt beloppet av befattningshavaren tillkommande löneförmåner vid tjänstledighet. Det må understrykas, att möjlighet alltid föreligger att motionsvägen bringa viss ersättningsfråga under kamrarnas prövning, för den händelse så skulle befinnas påkallat. Frågan om av det ovan anförda föranledd ändring i bankoutskottets instruktion synes böra upptagas till övervägande.

Övergångsbestämmelsen. Den i den allmänna motiveringen förutsatta rätten för nuvarande vaktpersonal att vid förnyad anställning hos riksdagen övergångsvis vara bibehållen vid hittills för vederbörande befattningar gällande ersättningsbelopp hade kommittén ursprungligen ansett böra tillkomma allenast sådana befattningshavare, vilka kunna åberopa några års tjänstgöring hos riksdagen. I enlighet härmed hade i ett tidigare utkast till övergångsbestämmelse införts den förutsättningen, att vederbörande befattningshavare vunnit anställning hos riksdagen senast år 1942. Vid förnyat övervägande av frågan har kommittén av lämplighetsskäl och jämväl med hänsyn till från personalhåll framfört önskemål funnit ifrågavarande begränsning kunna utgå. Under uttrycket »vid 1945 års riksdag anställd» inbegriper kommittén jämväl en vaktmästare, vilken på grund av inkallelse till militär beredskapstjänstgöring icke varit formligen anställd under nämnda riksdag men vilken genom särskilt beslut medgivits uppbära viss avlöning från riksdagen, såsom om han varit i vanlig ordning anställd där (jfr bankoutskottets memorial 1945: 54).

Särskilt stadgande om dyrtidstillägg har ansetts böra meddelas beträffande i övergångsbestämmelsen avsedd personal. Det nuvarande procenttalet för dyrtidstillägg är 28 å arvodesbelopp av högst 400 kronor i månaden (jämför bankoutskottets utlåtande 1945: 4).

C. Avlöningsbestämmelser för tjänstemän.

Inledningsvis vill kommittén erinra, att bankoutskottet i sitt memorial 1943: 80, som legat till grund för kommitténs uppdrag beträffande vaktmästarpersonalen hos riksdagen, anför, att vid utredningen även syntes böra övervägas, huruvida och i vad mån gällande avlöningsbestämmelser för riksdagens personal i övrigt behövde revideras.

Kommittén — som under arbetets gång emottagit vissa framställningar rörande tjänstemännens hos riksdagen avlöningsförhållanden — har vid sina överväganden av ovannämnda, av bankoutskottet berörda spörsmål icke funnit tillräckliga skäl föreligga att föreslå några mera genomgripande sakliga ändringar i de nuvarande avlöningsbestämmelserna för riksdagens tjänstemän. I vissa hänseenden har kommittén emellertid funnit dylika ändringar påkallade av kommitténs förslag beträffande vaktmästarna. I övrigt ha föreslagits vissa jämkningar av formell natur eller i syfte att förenkla och rationalisera bestämmelserna. Härjämte ha i dessa införts vissa föreskrifter, som under de senare åren pläгат meddelas av riksdagen genom årligen fattade beslut. Med avseende å löneförmånerna må framhållas, att de nuvarande ar-

vodesbeloppen lämnats oförändrade. Kommitténs förslag framgår av *bilaga 2*, innefattande *Förslag till avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställda tjänstemän*. Till särskild motivering för förslaget får kommittén anföra följande.

1 §. I jämförelse med nuvarande lydelse innebär kommitténs förslag till en början, att samtliga vaktmästar- och därmed jämförliga befattningar (portvakter, vaktmästarbiträden och hisskonduktörer) uteslutits. Vidare har under rubriken »Kamrarna» ansetts böra införas en ny befattning såsom kansliskrivare. För närvarande finnes nämligen hos vardera kammaren anställd en befattningshavare, för vilken tjänstebenämningen kanslist icke är adekvat. Arvodet å befattningen såsom kansliskrivare har för närvarande ansetts böra sättas lika med det för kanslist bestämda.

Beträffande avsnittet »Statsutskottet» må anföras, att kommittén från statsutskottets nuvarande kamrerare, som tillika mot särskild ersättning är budgetdeputerades sekreterare, mottagit en skrivelse med hemställen att omprövning av frågan om grundarvodet till statsutskottets kamrerare måtte ske. Kommittén har emellertid funnit tillräckliga skäl icke för närvarande föreligga att förorda någon ändring i nu gällande ersättningsgrunder för ifrågavarande tjänsteman. Vid den nuvarande tjänst innehavarens avgång torde böra till övervägande upptagas frågan om inarbetande i kamrerararvodet av den särskilda ersättning, som må befinnas skälig för fullgörande av uppdraget såsom budgetdeputerades sekreterare.

I anmärkningen under rubriken »Tillfälliga utskott» har vidtagits den jämkningen, att beslutanderätten överflyttats från utskottet till kanslideputerade (jämför vad i det följande anföres under 3 § 1 mom.).

Under rubriken »Riksdagens kansli» ha införts befattningarna kanslibitråde och skrivbiträde, vilka för närvarande upptagas under rubriken »Gemensam personal». Dessutom har nyinförts befattning såsom kontorsbiträde. Möjlighet har nämligen ansetts böra förefinnas att anställa biträde i löneställning mellan de nuvarande befattningarna skrivbiträde och kanslibitråde.

2 §. Särskild bestämmelse om dyrtidstillägg finnes icke för närvarande intagen i avlöningsbestämmelserna men har ansetts böra där införas. Dyrtidstillägg utgår under 1945 års riksdag, jämlikt särskilt beslut av riksdagen, med 28 procent å arvodesbelopp av högst 400 kronor i månaden till samtliga befattningshavare samt med samma procenttal å arvodesbelopp mellan 400 och 900 kronor i månaden till vissa befattningshavare med hel tjänstledighet från statstjänst (jämför bankoutskottets utlåtande 1945: 4).

3 § 1 mom. Jämlikt den nuvarande 9 § skall, då fråga är om ersättning åt tjänstemän i utrikesutskottet eller i särskilt eller sammansatt utskott, utskottet inhämta kanslideputerades yttrande, varefter hos kamrarna förslag i ämnet avgives. Enligt kommitténs förmenande bör, på sätt i det föregående föreslagits beträffande vaktpersonal hos ifrågavarande utskott, beslutanderätten i nämnda avseende lämpligen överlämnas till kanslideputerade, varvid vederbörande utskott skulle till deputerade avgiva förslag i ämnet. Ett stadgande av denna innebörd har intagits i 3 § 1 mom. i kommitténs förslag. Framhållas må, att denna ändring i realiteten är av huvudsakligen formell innebörd.

Den nuvarande 9 § innehåller, utöver vad ovan angivits, föreskrift om ersättning i sådana fall, då inom ständigt utskott behov föreligger att för behandling av visst eller vissa ärenden tillkalla utom utskottets kansli stående person att biträda utskottet. I dylika fall skall utskottet, efter kanslideputerades hörande, avgiva förslag hos kamrarna angående ersättningens storlek. Kommittén vill erinra, att praxis numera i viss utsträckning gått i den riktningen, att i fall av nu nämnt slag ifrågavarande befattningshavare

anställts inom vederbörande utskotts kansli (exempelvis såsom notarie eller notarie med sekreterargöromål) för viss begränsad tid, varvid ersättning automatiskt utgått i förhållande till anställningstidens längd enligt de allmänna bestämmelserna. I andra fall åter har det förfarings sättet tillämpats, att vederbörande befattningshavare anställts inom utskott för viss arbetsupp- gift, varvid ersättning utbetalats enligt räkning, attesterad av utskottets ord- förande. Då nu angivna förfaranden synas böra tillämpas även i fortsätt- ningen, varmed bland annat vinnes att kostnaderna i vissa fall kunna ned- bringas samt att kamrarna icke behöva belastas med avgörandet av dylika småärenden, har i kommitténs förslag icke medtagits någon motsvarighet till stadgandet i nuvarande 9 § i nu omhandlade del.

3 § 2 mom. Beträffande ersättning till kansli-, kontors- och skrivbiträden i riksdagens kansli, varom under 1 § förmåles, har förutsatts, att avvikelse från de föreskrivna ersättningsgrunderna skulle kunna beslutas av kansli- deputerade, där särskilda skäl därtill föranleda. Ett stadgande härom har intagits i förevarande moment. Sådan avvikelse kan exempelvis tänkas före- komma, om ett i statens tjänst anställt biträde finnes böra tagas i anspråk för tjänstgöring hos riksdagen, i vilket fall ersättningen torde få bestämmas bland annat under hänsynstagande till mistade löneförmåner å vederböran- des egen tjänst. Även uppkommande frågor om utbetalande av övertidser- sättning till ifrågavarande biträdespersonal förutsattes kunna regleras genom tillämpning av den i 2 mom. intagna bestämmelsen.

4 §. Den här föreslagna bestämmelsen om ersättning för resa är nyinförd och överensstämmer med ett av 1945 års riksdag (jämför bankoutskottets utlåtande 1945: 40) fattat, särskilt beslut. I anledning av vad bankoutskottet i sitt nämnda utlåtande anfört angående frågan om tjänstgöringstraktamente under tiden för vissa riksdagstjänstemäns vistelse i Stockholm får kommittén anföra, att kommittén funnit sig icke böra föreslå någon generell bestäm- melse härutinnan. Kommittén vill i detta sammanhang erinra, att möjlighet föreligger att efter prövning av föreliggande omständigheter och genom beslut av kamrarna bevilja tjänsteman hos ständigt utskott, vilken med avstående av samtliga med hans statstjänst förenade löneförmåner åtnjuter hel ledig- het från denna på grund av tjänstgöring hos riksdagen, tilläggsarvode utöver det enligt avlöningsbestämmelserna utgående (jämför exempelvis bankout- skottets memorial 1940: 44, 1943: 45 och 1945: 58).

5 §. Denna paragraf motsvarar i huvudsak den nuvarande 2 §.

I de nuvarande 3, 4 och 6 §§ lämnas vissa föreskrifter rörande tidpunkten för arvodenas upphörande samt angående vissa villkor för utbetalandet av sista delen av avlöning från riksdagen. Dessa stadganden, vilka delvis grunda sig på äldre arbetsförhållanden, ha ansetts icke böra medtagas i kommitténs förslag. Vad särskilt angår frågan om tiden för arvodenas upphörande, torde erforderlig reglering härav komma att ernås genom en tillämpning av 5 § enligt kommitténs förslag. I detta sammanhang vill kommittén i fråga om övervakning av att kanslipersonalen hos de olika riksdagsorganen icke kvar- står i tjänstgöring längre tid än som betingas av arbetets fullgörande, hän- visa till vad kommittén i det föregående anfört rörande motsvarande spörs- mål beträffande vaktpersonalen (jfr s. 34).

6 §. Denna bestämmelse är likalydande med motsvarande, av kommittén för riksdagsvaktmästarna föreslagna. Den i det föregående anförda motive- ringen åberopas i tillämpliga delar, varvid erinras, att kanslideputerades be- fogenhet att bevilja tjänstledighet, i vad angår andra befattningshavare än vaktmästare, förutsatts skola i första hand avse biträdespersonal (jfr s. 32 nederst).

7 §. De båda momenten i denna paragraf motsvara respektive 5 och 8 §§

i de nuvarande bestämmelserna. I 2 mom. har det nuvarande maximibeloppet av 4 500 kronor för riksdag, som varar minst 4 månader, höjts med 1 000 kronor till 5 500 kronor med hänsyn till vissa av riksdagen under de senare åren fattade beslut i anledning av förekomsten av höstsession (jämför bankoutskottets utlåtande 1941: 80 samt memorial 1943: 79 och 1944: 78). Viss förenkling av bestämmelsen har därjämte vidtagits. Kommittén förutsätter, att arvodet för ifrågavarande uppdrag alltjämt skall vara begränsat till högst 4 500 kronor för lagtima riksdags vårsession samt att, liksom för närvarande är fallet, arvodet skall minskas i skäligen omfattning för riksdag, som pågår kortare tid än 4 månader.

8 § 1 mom. På sätt kommittén i det föregående föreslagit beträffande vaktpersonalen har jämväl i fråga om tjänstemännen ansetts böra öppnas möjlighet att hos bankoutskottet påkalla prövning av kanslideputerades beslut angående ersättning i vissa fall. Kommittén får i övrigt på denna punkt hänvisa till sin motivering till motsvarande bestämmelse rörande vaktpersonalen.

8 § 2 mom., 9 § och övergångsbestämmelsen motsvara nuvarande stadganden i slutet av de för närvarande gällande avlöningsbestämmelserna.

F ö r s l a g

till

avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställd vaktpersonal.

1 §.

1. Vaktmästare hos riksdagens kamrar, de ständiga utskotten utom utrikesutskottet samt riksdagens kansli ävensom för riksdagshusets bevakning tillfälligt anställda portvakter äga under tiden för anställningen hos riksdagen åtnjuta dels ersättning för de avlöningsförmåner, varom de på grund av tjänstledighet från innehavande befattning i statens tjänst för samma tid gått miste, dels ock särskilt arvode för dag till belopp, som nedan angives, nämligen

förste vaktmästare hos kammare samt vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kammarens ledamöter (postvaktmästare)	3 kronor
vaktmästare, som tjänstgör såsom biträde åt postvaktmästaren hos andra kammaren, förste vaktmästaren hos statsutskottet, vaktmästare hos riksdagens kansli samt portvakt	2 kronor
annan vaktmästare hos kammare eller utskott	1 krona 50 öre.

Där särskilda skäl därtill föranleda, må kanslideputerade bestämma, att ersättningen till i första stycket avsedd befattningshavare skall utgå efter andra grunder än där sägs.

2. Till envar i 1 mom. avsedd befattningshavare, som efter klockan 23 tjänstgjort vid aftonplena, utgår extra ersättning av 4 kronor för varje gång sådan tjänstgöring ägt rum.

2 §.

Kanslideputerade äga bestämma arvode till vaktpersonal i utrikesutskottet eller i särskilt utskott ävensom till vaktmästarbiträde hos utskott.

3 §.

Arvode beräknas för tiden från dagen för befattningshavares inträde i tjänstgöring och utgår till och med dagen för tjänstgöringens slut.

Arvode samt ersättning för mistade löneförmåner utbetalas månadsvis i efterskott och sista gången vid tjänstgöringens slut. Ersättning, varom i 1 § 2 mom. förmåles, utbetalas vid slutet av varje riksdag.

Avser utbetalning av månadsarvode del av månad, beräknas månaden omfatta 30 dagar.

4 §.

1. Befattningshavare är skyldig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt, vilken utlämnas såsom lån.

2. Det åligger befattningshavare att utan särskild ersättning, utom i fall som i 1 § 2 mom. avses, tjänstgöra hos annat riksdagens organ (kammare, utskott och riksdagens kansli) än det, där han är anställd.

5 §.

Beviljas befattningshavare för tid, då han är anställd hos riksdagen, tjänstledighet på grund av vederbörligen styrkt sjukdom eller av annan anledning, äga kanslideputerade bestämma, om och i vad mån avdrag å hans löneförmåner för sådan tid bör ske.

6 §.

1. Befattningshavare äger rätt att hos bankoutsnittet påkalla prövning av kanslideputerades särskilda beslut angående ersättning i fall, som avses i 1 § 1 mom. andra stycket samt 2 och 5 §§.

2. Förening av befattningshavare, vilka avses i förevarande bestämmelser, äger rätt att förhandla med kanslideputerade beträffande sina allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor, dock utan att inskränkning därigenom göres i riksdagens vederbörande organ tillkommande beslutanderätt.

7 §.

Ovanstående bestämmelser träda i kraft den 1 januari 1946 och förbliva gällande, intill dess riksdagen annorlunda beslutar.

Övergångsbestämmelse.

Vid 1945 års riksdag anställd förste vaktmästare, vaktmästare eller portvakt äger vid förnyad anställning hos riksdagen uppbära arvode med det belopp, som varit för befattning av det slag han innehar gällande under 1945 års riksdag, nämligen

för befattning såsom förste vaktmästare eller postvaktmästare hos kammarna 474 kronor,

för befattning såsom biträdande postvaktmästare hos andra kammaren, förste vaktmästare hos statsutskottet, vaktmästare hos riksdagens kansli eller portvakt 438 kronor samt

för annan vaktmästarbefattning 402 kronor;

skolande i övrigt beträffande nu avsedd befattningshavare i tillämpliga delar gälla, vad i ovan intagna avlöningsbestämmelser stadgas.

Å arvode, som nyss sagts, utgår dyrtidstillägg enligt de grunder, som i sådant hänseende må varda av riksdagen beslutade.

F ö r s l a g
till
avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställda tjänstemän.

1 §.

Arvode utgår till nedanstående befattningshavare med följande belopp för månad:

Kamrarna:

Sekreterare	kronor	1 320
Notarie (stomnotarie)	»	840
Förste stenograf	»	840
Stenograf	»	708
Förste kanslist	»	708
Kanslist, tillika registrator	»	600
Kanslist	»	492
Kansliskrivare	»	492

Anm. Därest viss tjänsteman inom kammarens kansli av talmannen utses att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver arvode, särskild ersättning med 200 kronor för månad, dock att arvodet jämte berörda ersättning ej må överstiga 980 kronor för månad.

Statsutskottet:

Sekreterare	kronor	1 320
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	»	900
Annan notarie	»	564
Kamrerare	»	708
Registrator	»	600
Kanslist	»	492

Konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskottet:

Sekreterare	kronor	1 125
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	»	900
Annan notarie	»	564
Kanslist	»	492

Tillfälliga utskott:

Sekreterare	kronor	420
vilket arvode dock ej må överstiga 1 680 kronor för riksdag.		

Anm. Därest såsom sekreterare hos tillfälligt utskott anställas befattningshavare, som tillika tjänstgör å annan befattning hos riksdagen, skall arvodet till sekreteraren bestämmas till det lägre belopp än 420 kronor i månaden, som kanslideputerade efter förslag av utskottet finna skäligt. Arvodet må icke utgå under längre tid än fyra månader för riksdag.

Riksdagens kansli:

Sekreterare	kronor 420
vilket arvode dock ej må överstiga 1 680 kronor för riksdag.	
Korrekturläsare	» 528
Kanslibitråde	» 360
Kontorsbiträde	» 315
Skrivbiträde	» 270

Anm. Därest såsom sekreterare hos riksdagens kansli anställas befattningshavare, som tillika tjänstgör å annan befattning hos riksdagen, skall arvodet till sekreteraren bestämmas till det lägre belopp än 420 kronor i månaden, som kanslideputerade finna skäligt. Arvodet må icke utgå under längre tid än fyra månader för riksdag.

2 §.

Dyrtidstillägg å arvode, som i 1 § sägs, utgår i enlighet med de grunder, som i sådant hänseende må varda av riksdagen beslutade.

3 §.

1. Arvode till tjänstemän hos utrikesutskottet eller hos särskilt eller sammansatt utskott bestämmes av kanslideputerade, sedan utskottet avgivit förslag i ämnet.

2. Där särskilda skäl därtill föranleda, må kanslideputerade likaledes bestämma, att ersättning till kansli-, kontors- eller skrivbiträde i riksdagens kansli skall utgå efter andra grunder än i 1 § angives.

4 §.

Utöver arvode enligt 1 § och 3 § 1 mom. äger tjänsteman, vilken icke är bosatt i Stockholm eller dess förorter, åtnjuta ersättning för resa i andra klass till och från Stockholm vid riksdagstjänstgöringens början och slut ävensom för två hem- och återresor i samma reseklass under riksdagsperioden; dock att ersättning icke må utgå enligt högre klass än som verkligen kommit till användning.

5 §.

Arvode beräknas för tiden från dagen för befattningshavares inträde i tjänstgöring och utgår till och med dagen för tjänstgöringens slut. Arvode utbetalas månadsvis i efterskott och sista gången vid tjänstgöringens slut.

Avser utbetalning av arvode del av månad, beräknas månaden omfatta 30 dagar.

6 §.

Beviljas i förevarande bestämmelser avsedd befattningshavare för tid, då han är anställd hos riksdagen, tjänstledighet på grund av vederbörligen styrkt sjukdom eller av annan anledning, äga kanslideputerade bestämma, om och i vad mån avdrag å hans löneförmåner för sådan tid bör ske.

7 §.

1. Kanslideputerade äga att vid slutet av varje riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

2. Genom kanslideputerades försorg och på sätt de äga närmare bestämma skola upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag. I arvode för registrens upprättande och korrekturläsning må enligt kanslideputerades bestämmande utgå högst 5 500 kronor för riksdag. Därest kanslideputerade finna erforderligt anställa en kontrollant av ifrågavarande arbete, må såsom arvode härför, likaledes efter kanslideputerades bestämmande, utgå högst 500 kronor för riksdag.

8 §.

1. Befattningshavare äger rätt att hos bankoutsittet påkalla prövning av kanslideputerades särskilda beslut angående ersättning i fall, som avses i 3 och 6 §§.

2. Förening av tjänstemän äger rätt att förhandla med kanslideputerade beträffande sina allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor, dock utan att inskränkning därigenom göres i riksdagens vederbörande organ tillkommande beslutanderätt.

9 §.

Ovanstående bestämmelser träda i kraft den 1 januari 1946 och förbliva gällande, intill dess riksdagen annorlunda beslutar.

Övergångsbestämmelse.

Den, som vid 1934 års riksdag var anställd i befattning såsom sekreterare hos kammare eller hos ständigt utskott, såsom notarie med sekreterargöromål eller såsom kamrerare hos statsutskottet, med vilken enligt 1933 års avlöningsbestämmelser var förenad rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst, må vid fortsatt anställning hos riksdagen i samma befattning eller i annan befattning, med vilken enligt nämnda avlöningsbestämmelser var förenad dylik rätt, utöver arvode enligt 1 § härövan, uppbära ersättning med hälften av vad han visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av till innehavd statstjänst hörande avlöningsförmåner; skolandet ersättning, varom nu förmäles, utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Skrivelse till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret	3
I. Frågan om riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden ..	5
A. Historik.....	5
B. Uppgifter rörande riksdagsvaktmästarnas nuvarande anställningsförhållanden m. m.	13
C. Civilförvaltningens personalförbunds förslag år 1943. Frågans behandling vid 1943 års riksdag	16
D. Kommitténs yttrande	17
1. Civilförvaltningens personalförbunds förslag. Åtgärder i anledning därav	17
2. Principdiskussion.....	21
3. Riksdagsvaktmästarnas framtida avlöningsförhållanden	24
4. Övergångsfrågor	28
5. Det anställande organet	31
II. Författningsförslag, avseende vaktpersonal samt tjänstemän i egentlig mening	32
A. Ändringar i reglementariska föreskrifter för riksdagen.....	32
B. Avlöningsbestämmelser för vaktpersonal.....	33
C. Avlöningsbestämmelser för tjänstemän.....	36
Bilaga 1. Förslag till avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställd vaktpersonal.....	40
Bilaga 2. Förslag till avlöningsbestämmelser för hos riksdagen anställda tjänstemän	42